

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 150.

"LABOR" izhaja vsak dan, razen
nedelja in praznikov, ob 18. u.
datum naslednjega dne ter st.
mesecno po pošti D 10—, za in-
stano D 18—, dostavljen nadom.
D 1150, na izkaznice D 10—
lasirati po dogovoru.

Noroče se pri upravi "LABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 6.

Posluzina plačana v gotovini.

LABOR

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 150.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 6, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — Št. št. poštnoizdajni
razum št. 11.747.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Kolopisli se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, nedelja 14. januarja 1923.

Številka: 10.

Ker je telefonska proga Maribor - Zagreb vsled snežnih metežev pokvarjena, so danes izostale najnovejše vesti.

Madžarske priprave za vojno proti Jugoslaviji

Sestanek v Travisu. — Pismena pogodba s kr. italijansko vlado. — Razcepljenje Jugoslavije. — Vojaška konvencija med Madžarsko in Italijo. — Madžarske vojne priprave. — Mobilizacija na Madžarskem. — Ofenzivni načrt. — Napad z vseh strani. — Madžarske čete ob jugoslovenski meji. — Horthy — vrhovni poveljnik.

(Od posebnega našega dopisnika.)

Budimpešta, 5. jan. 1923.

(Dolje.)

Ko je po fašistovskem puču v Italiji došel na površino Mussolini, se je pričelo med madžarskimi nacionalisti živahno gibanje. Bivši ministrski predsednik Friedrich je začel takoj z novo akcijo, ki je šla za tem, da združi pod geslom »obrana domovine« monarhistične in Horthyjeve elemente v eno falango, da bi pozneje ta s pomočjo italijanske vojske pričela z vojno akcijo proti mali antanti. Istočasno pa je stopil Friedrich v zvezo s hrvatskim emigrantskim odborom ter pozval dr. Franka, naj takoj odpotuje v Italijo in s svoje strani podpre akcijo Madžarov in Hrvatov.

Dne 7. novembra 1922 (v času, ko je Mussolini zatirjal Ninčiču prijateljstvo Italije; op. ur.) se je sestel dr. Ivo Frank v Travisu s Mussolinijem, ministrom Maura in Carrara ter italijanskim državnim tajnikom Finzjem. Po daljših pogajanjih, ki so trajala tri dni in katerih se je pozneje udeležil tudi D'Annunzio, je bil sklenjen pismeni pakt, ki je dokument najsravnostneje izdaje hrvatskih emigrantov in njegovih pristašev. Pakt je spisan v francoskem jeziku ter se v prevodu glasi dobesedno:

Uvažujoč predloge predstavitev velike večine hrvatskega naroda in željo, da se poštećenim narodom in narodnim manjšinam, ki se nahajajo danes pod uzurpacijo tujih držav, povrne svoboda in pravica samoodločbe, izjavlja kr. italijanska vlada, da je pripravljena:

1. da v trenutku, ko bodo to dopuščali interesi italijanske države in ko si bo sedanja kr. italijanska vlada ustala in ustala svoj položaj, proži predstavnikom velike večine hrvatskega naroda v inozemstvu materialno in vojaško pomoč v svrhu odepitve Hrvatke, Slavonije, Bosne in Hercegovine iz sedanjega okvira državne zajednice s Srbijo in Slovenijo, ter je s svoje strani pripravljena, da v dogovorjenem času sklene s predstavniki inozemskih Hrvatov in kraljevino Madžarsko vojno konvencijo v svrhu izvedbe skupne akcije za izvojevanje popolne svobode in samostojnosti podjarmljenih narodov.

2. Kr. italijanska vlada izjavlja, da pod istimi pogoji podpre tudi aspiracije nezadovoljnega črnogorskega in albanskega plemena v svrhu dosege njihove popolne samostojnosti in neodvisnosti.

Uvažujoč popolnoma upravičene zahteve kr. italijanske vlade se obvežejo predstavitelj Hrvatov v inozemstvu, da se v tem, ko prevzame oblast na celotnem ozemlju Hrvatske, Slavonije, Bosne in Hercegovine in po splošnem v prejšnjih točkah navedene materialne in vojaške pomoči kr. italijanske vlade.

1. odločajo teritorija Reke in okoličin, ki brez pogoja prisanejo na nekdanjo Reko k italijanski državi, ki ga

prepusti baroševu luko za svoboden hrvaški in madžarski trgovinski promet.

2. da se odrekajo vsem onim otokom, mestom, trgovinam in krajem v Istri in Dalmaciji, kjer prevladuje italijanski element. To pa se bo ugotovilo na podlagi statističnih podatkov kr. italijanskega statističnega urada v Rimu.

3. da se za vedno odrekajo Boke Kotorske, Dubrovnika, Gruža in Lovčena, na katere se razširi suvereniteta Nj. V. kralja Italije.

4. V slučaju spora, nastalega iz te pogodbe, odloča razsodišče, obstoječe iz šestih članov, kateremu predseduje predsednik italijanske narodnosti.

Kr. italijanska vlada pooblašča drž. tajn. Fizijsko, da v vseh glavnih vprašanjih v tej pogodbi dogovorjene akcije vodi v imenu kr. italijanske vlade podrobnejša pogajanja s predstaviteljem hrvatskega naroda v inozemstvu dr. Ivo Frankom.

Travis, 11. novembra 1922.

Dr. Ivo Frank, s. r.

Mussolini, s. r.

Carrara, s. r.

Maura, s. r.

Dr. Ivo Frank je to pogodbo brez odlaganja podpisal in takoj po podpisu odpotoval v Budimpešto, kjer je predložil sklenjeno pogodbo guvernerju, ministrskemu predsedniku in vodji madžarskih fašistov Stefanu Friedrichu. V madžarskih fašistovskih krogih je po tem dogodku zavladalo veliko veselje, to tem bolj, ker je Mussolini Madžarom sporočil, da je pripravljen skleniti z njimi vojaško konvencijo.

Mussolinijeva taktika je zelo prozorna: oslabilo Jugoslavijo ter se tako rešiti svojega najnevarnejšega nasprotnika. Na eni strani se pogaja z Ninčičem, istočasno pa za hrbtom službenih in oficijelnih krogov kuje načrte s Hrvati, Črnogorci in Albanci. Italija podpira Madžarsko, s katero ima skupne interese, t. j. razcepljenje Jugoslavije. Friedrich pa se še povrh odpravila v Angoro, da pridobi za madžarsko irendento tudi Kemal pašo.

Popolnoma naravno je torej, da so Madžari z velikim veseljem sprejeli predlog Mussolinija. Že odprej so obstojale, kakor smo na drugem mestu že omenili, zveze med »probujajočimi« Madžari in italijanskimi fašisti, razen tega pa tudi med madžarskimi in italijanskimi agrarnimi krogi. Sedaj pa je poslan v Rim ministrski svetnik Odón Miklos, da vodi priprave za pogajanja. Te dni je odpotoval v Rim tudi Stefan Friedrich, da v imenu madžarske vlade dokonča pogajanja in sklene vojaško konvencijo, ki stopi v veljavo v slučaju vojne med Madžarsko in našo državo.

Madžarske vojne priprave.

Med tem so se Madžari s polno mero pripravljali na vojno. Da to ni fantazija ali prazna baika, kakor hočejo to

še danes naslikati nekateri službeni krogi v Beogradu, dokazuje dejstvo, da je bilo 1. januarja 1923 pozvano po novno pet letnikov pod orožje. Na Madžarskem se danes javno mobilizira, unovačuje in poziva pod orožje celokupna oficirska rezerva, poljsko orožništvo, donavska straža, obmejna vojna organizacija, a vse to vidi in gleda antantna kontrolna komisija v Budimpešti.

Z naredbo vojnega ministra z dne 20. decembra 1922, št. 20.374 Hm ein so pozvani pod orožje letniki 1917, 1918, 1919, 1920 in 1921. Pozvani vojni obvezanci dobivajo pravilno pozivnico, kakor v času vojne, podpisano od »M. kir. hadkazeszit parancsnoksag« (kir. mad. vojno dopolnilno okrožje). »Kdor se pozivu ne odzove, bo priveden po orožništvo«, pravi posebna klavzula na pozivnici. V budimpeštanskih in pokrajinskih vojašnicah vlada življenje, kakor za časa mobilizacije leta 1914. Novinci, kakor pozvano moštvo in rezervni oficirji prihajajo na službo v odrejene ubikacije. Samo v nekaterih budimpeštanskih vojašnicah, ki so na preveč eksponiranem mestu, in blizu antantnih misli, kakor je n. pr. vojašnica grofa Hadika, v kateri je nameščen špijonski oddelek madžarskega generalnega štaba; vrše oficirji in moštvo službo v civilni obleki.

Do današnjega dne stoji na mejah Jugoslavije, Čehoslovaške in Rumunije skupno nad 300.000 mož oborožene vojske. V trenutku, ko se proglasi splošna mobilizacija, se zviša to število na 1 milijon vojakov.

Ob naši meji je razvrščena madžarska vojska kakor sledi:

1. Vojno poveljstvo Velika Kaniža: Od črte Óri Szent Peter - Baksa - Lenti Szecsi - Sziget - Also Letanje do Zakanya: poljsko orožništvo, regularna vojska (1. honvedska divizija), hrvatsko-bosanska legija ter člani podružnic »Orgesch« pod poveljstvom bavarskih oficirjev.

2. Vojno poveljstvo Kaposvár: Od Gyenkenyese - Berzence - Belovar - Csokonya - Babcsa do Barcsa: poljsko orožništvo in deli Gruppenkomando 2. honvedske divizije.

3. Vojno poveljstvo Pécs: Od Sellye Drava - Szt. Maraton - Beremend - Villany - Nemetboly do Baje: Poljsko orožništvo in skupine donavske straže ter težka artilerija 2. honvedske divizije.

4. Vojno poveljstvo Szeged: Od črte Bacsalmás - Kiskundorozsma do Mako: deli donavske armije in poljsko orožništvo.

Na znanje.

Ko sem potoval pred tednom dni z g. dr. Hohnjecem skupaj iz njegovega volilnega okraja (glutomerskoormoškega) bila sva si v pogovoru složna v tem, da je novi volilni zakon postavil mariborsko celisko volilno okrožje pred velike težkoče. Največje volilno okrožje v državi smo, s 15 poslanskimi mesti. Volilna tehnika je tako težavna in volilni zakon nalaga tako težke predpogoje za kandidacijo da bodo stranke, brez zmagonosnih gesel in brez dobrih organizacij premagane že v predpripravi. Nočem biti prenagel, vendar poznavajoč vse notranje dogodke v strankah, lahko rečem, da so tri skupine že danes na tleh in ne dobijo niti enega mandata. Ena, ki se ponuja preko Ljubljane iz Beograda, očividno misli že na unič. S tem pa ne trdim, da tudi smotri narodnega socijalizma in samostojne kmetijske ali Novačanove stranke ne bi bili imeli precej idealistične podlage. Prijatelji iz teh organizacij so nam mili in dragi, njihovo delo ni izgubljeno. Iz volitev bode napredna struja izšla čisto. Mi zaupamo na dobro zvezdo našega naroda, da bode ga

Tovariša vojnega materijala se nahajajo v Zalaegerszegu, Somogyuszobu, Csurgu, Szegedvar, Vaiszli, Szederkeny, Vaskut ter na tzv. tanjah občin Kis-kunhalas, Kiskunmaysa, Kistelek in Koeskemet.

Razvrstitveni načrt (Aufmarschplan) je izdelal sporazumno z madžarskim in bavarskim mgeneralnim štabom bivši avstrijski feldmaršal Conrad von Hötzendorf, ki je meseca avgusta nad en mesec dni bival v Budimpešti.

Prvi ofenzivni udarec se mora po tem načrtu izvršiti proti meji Jugoslavije, dočim morajo ostali deli armade čuvati meje napram Čehoslovaški in Rumuniji ter ostati v defenzivi. Vojaška konvencija, ki se sklepa z Italijo, bo določila, ali morajo Italijani istočasno napasti našo državno mejo z reške strani. Čisto sigurno pa se lahko računa z istočasnim napadom črnogorskih, albanskih in event. tudi makedonskih ustavev, ki naj bi zadrževali dele naše vojske na albanski in bolgarski meji ter tako olajšali posel Madžarom. V tem času rekrutirajo Madžari tudi v velikem številu na Madžarskem ozemlju bivajoče Hrvate in Bosance, ki so zaposleni v madžarskih tvornicah. Vsi ti so doделjeni bosansko-hrvatski legiji, kateri načeljuje nek Bosanec Filipović, rodom iz Dolnje Tuzle. Organizacija »probujajočih« Madžarov je ustanovila posebno sekcijo, ki zbira in unovačuje Hrvate in Bosance za hrvatsko-bosansko legijo. Načelnik te sekcije je nek nadporočnik Adorjan. Kot plačo dobivajo ti legionarji dnevno 200 kron, obleko in vso oskrbo. Po razkulturanju jih odpošiljajo v taborišče v Zalaegerszegu, kjer dobe orožje in ustojbo opremo.

Državni upravitelj Horthy je nedavno izdal zapoved, da se mora posvečati bosansko-hrvatski legiji osebna paznja, ker je ta legija namenjena pri ofenzivi proti Jugoslaviji za avantgardo, ki naj takoj po prehodu meje pobuni naše prebivalstvo in ga pozove na sodelovanje v boju proti največjemu dušmaninu hrvatskega naroda, proti srbski vojski. Poveljstvo nad to legijo bo poverjeno enemu izmed hrvatskih generalštabnih oficirjev, ki se nahajajo na Madžarskem in služijo danes v Horthyjevi vojski.

Vrhovno poveljstvo nad enim delom armade, ki se bo bojevala proti Jugoslaviji, prevzame Horthy sam, pri deljena pa sta mu generala Tancos in Soos, ki je po evakuaciji Pécsa posojilo to mesto.

(Dalje prihodnjik.)

vodila tudi pri teh volitvah. Može, ki bodo izvoljeni, ko butajo zopet valovi strasti ob naše granice ne smejo biti medokritete. Naše priprave so v tednu dni gotove in nadejam se, da nas ne bode sram kandidatske liste, ki jo sestavljamo v sporazumu z okraji. Prekmurje dela samo in bode nam prineslo 10.000 kroglic, ne da bi nam trebal s prstom ganiti.

Drugi naš najmočnejši volilni okraj so združeni sodni okraji Brežice, Sevnica, Smarje, Kozje, Rogatec. Pustili bomo tu vladati Kmečko misel, pa pod našim nosilcem, saj je tudi g. Drogenik IDS.

Možbeseda se da preklicati od posamezne osebe, narod ima druge pojme. Trije dvojnati okraji celjski, ptujski in mariborski bodo med seboj tekmovali glede vrstnega reda naših kandidatov, ki bodo še izvoljeni. Manj obljuden okraj bode izid v tu omenjenih okrajih pri. Toliko v časučasno orientacijo.

Maribor, 12. jan. 1923.

Dr. Vekoslav Kukovec

Jugoslovensko strašilo

Trst, 10. januarja.

(n. n.) Ko si je Italija s takoimenovanim »londonskim paktom« zagotovila nagrado za svoje verolomstvo napram svojim tridesetletnim zaveznicam, si pač ni predstavljala, da ji bo ta nagrada, četudi v precej skrajni obliki, delala toliko nevarnosti. Lahko so si pač popolnoma drugače predstavljali položaj v tistem ozemlju, po katerem so stegnili svoje kremplje, kakor pa je v resnici. Predvsem so si mislili, da jih bo narod v okupiranem ozemlju sprejel kot odrešitnike z odprtimi rokami in jih pozdravljali kot nosilce kulture in civilizacije. — Zgodilo se je to sicer s strani prebivalstva italijanske narodnosti, ali ostali del prebivalstva ki tvori precejšnjo večino, ni videl v Italijanih, ko so prihajali medleni niti odrešitnikov niti nosilcev kulture in civilizacije, temveč le nasilnike, ki se proti vsej božji in človeški pravici polasčajo njegove zemlje, njega samega pa vklepajo v nove suženjske verige. Po svetovni vojni, ki se je vojevala »za pravice malih narodov«, kakor se je tolikokrat in tako slovesno izjavljalo, je pomenjala italijanska zasedba našega narodnega ozemlja po Italijanih le še novo verolomstvo, nov zločin, in Italija se vkljub svojim strateškim in zgodovinsko-zemljepisnim razlogom, s katerimi opravičuje prilastitev našega ozemlja, vendarle predobro zaveda da pravica ni na njeni strani in da pride prej ali slej čas, ko bo delala pokoro za ta svoj zločin, ko bo jugoslovenski narod zahteval od nje obračun za vse krivice, ki jih mora trpeti naše ljudstvo pod laško nasilniško vladavino. Italija čuti le predobro svojo krivdo in velik del ukrepov njenih vlad je šel, gre danes in pojde brez dvoma tudi v bodoče le za to, da bi se obrnila kazni za svoj zločin.

Mussolinijeva vlada, sicer zelo učelna, pogumna in samozavestna v svojih izjavah gleda vendar z očitnim strahom preko vzvodne meje, kako se Jugoslavija vkljub vsem svojim notranjim težavam vendar vedno bolj in bolj utrjuje, zlasti pa kako raste disciplina in moč njene obrambne sile, njene vojske, ki jo danes proglašajo vsi tuji strokovnjaki za najboljšo v Evropi. Vsak korak Jugoslavije k izboljšanju, izpopolnitvi, ojačenju njene obrambne sile, pomenja za Italijo novo skrb, nov strah, in še tembolj, ker je popolnoma jasno, da se Italija vkljub vsemu svojemu še danes meje presega-jočemu navdušenju zaradi »zmage« pri Vittoriju Venetu, nikakor ne more tako zanašati na svojo obrambno silo, kakor bi želela. Disciplina je v italijanski vojski silno razrahljena, saj se dogajajo vsepovsod dan zadnem slučaju ki kažejo kakor na dlan, da niti častniški zbor niti moštvo ne odgovarja potrebam in zahtevam zanesljive obrambe, in potrdilo tega dejstva se je še pred kratkim čulo iz ust samega bivšega italijanskega ministrskega predsednika. Potemtakem torej ni ču-

dno da sedanja fašistovska vlada, ki si je postavila za nalogo, da kolikor le mogoče utrdi na vsch koncih in krajih razpadajočo državno stavbo, hoče predvsem uvesti nov red v vojsko in ojačiti njeno sedanjo moč, pri čemur ob vsaki priliki naravnost s prstom kaže preko meje na vzhodu, češ, odtod nam preti vsa nevarnost.

V zadnjem ministrskem svetu v Rimu je bila končno sklenjena reorganizacija vojske in mornarice. Vojni minister general Diaz je podal razsežno poročilo, v katerem je poudarjal, da italijanska vojska ni dovoljno izveščana, da čas 15 mesecev aktivne službe nikakor ne zadostuje za primerno izveščbo, da v tem času ni mogoče vojaštvu vdehniti one trdne zavesti narodne obrambe, ki je potrebna, da vojak v vsakem slučaju stori svojo dolžnost. Opozarjal je nadalje na dejstvo, da imajo tudi sosednje države uvedeno daljšo prezenčno vojaško službo, da služi zlasti v Jugoslaviji pehota 18 mesecev, drugi oddelki pa celo po 24 mesecev. Tako se je končno sklenila reorganizacija vojske in je bilo določeno 18 mesečna prezenčna služba. — Ukrenilo se je tudi še marsikaj za temeljitejšo izobrazbo tehniških čet, zlasti pa častništva. To na eni strani.

Na drugi strani pa se bo v najkrajšem času, že tekom tega meseca, organizirala takoimenovana »milica za narodno obrambo«, ki jo bodo tvorili sedanji fašistovski akcijski oddelki, iz katerih se seveda izloči vsa ona navlaka, ki se je tekom notranjih bojov, med fašisti in drugimi strankami zavlekla v te oddelke. Ta milica bo štela 80 do 100 tisoč mož. Moštvo, ki je že služilo v vojski, ne bo treba ponovne vojaške izveščbe, mlajši, ki še niso zadostili vojaški dolžnosti, pa se bodo morali izveščati kakor redno vojaštvo. V milico se pritegnejo tudi, seveda po izbiri, pripadniki tudi po vojaško organiziranih dosedanjih nacionalističkih četašev (modrih sraj »Sempre pronti«). Ta milica je predvsem določena za obrambo dosedanje fašistovske vladavine, ker bo na direktno razpolago ministrskemu predsedniku Mussoliniju, da bo žnjo krotil eventualne odpore proti fašistovski samovladi, v ostalem pa bo pomenjala nekako predpripravo za vojno službo. Na tak način se hoče sedanja fašistovska Italija kolikor le mogoče približati tistemu idealu, ki ga je zasledovala Nemčija s svojim »oboroženim narodom«.

Kam je vse to naperjeno, je pač več kot jasno. Zapadni sosed Italije je Francoska, in napram tej strani se v Italiji kaže čim dalje tem večja, tupatam že celo naravnost vsiljiva prijaznost. Saj je ravno v zadnjih časih, ko je šlo za francosko akcijo proti Nemčiji, da se izsilijo reparacije, Italija priključila Francoski, kar je laški tisk pozdravil s prav posebnim zadovoljstvom. Svoječasno pa je Mussolini sam kar najjasneje povedal, da italijanska politika ne bo več sledila kramarskim interesom Anglije. Italija se pač

želi nasloniti na svojo »latinsko« sestro, in laško časopisje je prav te dni poudarjalo z izrednim zadoščanjem, da podpiranje francoskih teženj s strani Italije pomenja odtujitev med Francosko in Jugoslavijo, zlasti pa še to, da Francoska ne podpira več jugoslovenskih koristi na Jadranu. Vse gre torej le za to, da bi si

Italija, ta velika, močna, 40 milijonska velesila pridobila prijateljev proti — mahl, »neurejeni, sami v sebi razpadajoči« Jugoslaviji!

Strah ima velike oči, a laški strah pred Jugoslavijo še prav posebej. In prav je tako!

Politično obzorje.

Svetovna kriza in današnji mednarodni položaj.

Maribor, 13. januarja.

Mednarodni položaj je tako nejasen in zamotan, kakor ni bil že od vojne-ga časa sem. Pred vojno so bile evropske države v nekakem ravnotežju; ko se je to stanje pretrgalo, je moralo orožje odločiti, kdo bo močnejši; vojni klobčič se je razmotaval bolj in bolj in je objel Ameriko in ves ostali svet; tako so prvotno evropski spori dobili svetovni značaj in pri sklepanju miru bi moral odločevati svetovni interes. Pariška konferenca pa je pokazala, da diplomacija ni kos svetovnim nalogam; Amerika se je umaknila v ozadje in mirovno vprašanje je zopet postalo evropska zadeva. A ni se obravnavalo niti z evropskega vidika, ker ni bila zastopana Rusija, ki tvori skoraj polovico Evrope in ker so izostale nevtralne države. Tako se je velik svetovni problem skrčil na vprašanje zmagovalcev in premagancev, kar je bilo povsem logično in naravno; mi pa danes vidimo, da ni bilo zadostno in — uspešno. Mirovne pogodbe so ustvarile novo stanje, niso pa mogle ustvariti resničnega mira in prinesli v mednarodno življenje duha splošne obnove in gospodarskega sodelovanja. Zato bi bila potrebna dalekosežna duhovna demobilizacija in te ne morejo izvesti diplomati, za njo je potrebna podreditev moralni avtoriteti. A kje je ta moralna avtoriteta? Wilson je bil edini, ki je šel stvarjem do dna in je skušal vzpostaviti moralno avtoriteto. Zaman. — »Zveza narodov« je danes edini moralno-politični forum, a le v teoriji, do čim so praktično njeni sklepi bodisi neizvedljivi bodisi enostranski.

Danes, ko vidimo, kako se po štirih letih mirovnega dela sumljivo maje vse, kar je bilo storjenega za mir, ko čutimo v zraku smrad smodnika in vidimo neizprosno razpadanje doslej strnjenih in enotnih vrst zmagovalcev — danes bi si pač želeli, da se oglasi mogočna pomirjujoča beseda, pred katero bi umolknil vsi oni, ki sejejo mržnjo in vzbujajo vojne strasti. Danes bi hoteli, da obstoja sila, ki bi mogla krotiti in poravnati nasprotja, bruhajoča iz globlin mednarodnega življenja in zagotoviti naši dovolj izkušeni in izmučeni generaciji vsaj desetletje mirnega obnovečnega dela!

Te sile, te vrhovne avtoritete ni in izgleda celo, da je v obstoječih razme-

rah nemogoča. Logika praktičnega življenja je tirjala obračun med zmagovalci in premaganci, kot ga je tirjala v vseh dobah, in v vseh vojnah, in ta obračun je bil izvršen s tisto relativno pravičnostjo ki jo sploh dopušča razmerje med zmagovalci in premaganci, od katerih vsak predstavlja svoj svet, svoje temeljne nazore, svojo logiko. Problem pa je bil v bistvu svetoven in ker ni bil rešen s svetovnega vidika, je njegova rešitev nepopolna in površna.

Vse to vidimo ravno te dni pred seboj. Lausannska konferenca ni mogla rešiti orientalskega problema, kajti ne gre zgolj za orientalski, temveč v bistvu za svetovni problem. Za hrbtom Turčije stoji druga polovica Evrope — Kuzija — in v ta ogromni vozeli med vzhodom in zapadom so se zapletli vsi premaganci v Evropi. Zopet si stojita nasproti dva različna, med sabo silno oddaljena svetova, predstavljajoča dve smeri gospodarskih, političnih in duhovnih nasprotij. Za razliko med letom 1914 in letošnjim letom je treba poudariti, da imajo danes vsa temeljna nasprotja svetovni značaj. Njihovo težnjo ni v tem ali onem narodu, ni v tej ali oni državi, temveč leži v neki idealni točki, ki kakor magnetični pol privlači je sorodne elemente in zbira narode in države k interesnemu zbližanju.

Ravno v tem tiči vsa nevarnost položaja, ker ni od danes do jutri, ker ni spor med dvema državama ali dvema zvezama, ampak obema kontinenti in zbližuje vgrmomne države. Trenutno je je mogoče skriti in zanikati, mogoče je zamažati oči pred njo, ali ona je tu in ostane tu, ker se ne da trajno tudi z najzvitnejšimi diplomatskimi operacijami odpraviti.

Vsi zadnji dogodki, ki se nam zdnevajo kot črni oblaki na obzorju tu-trišnjosti: neuspeh lausanske konference, akcija Francije proti Nemčiji, gibanje madžarske, avstrijske in nemške reakcije, zagonevne priprave Rusije — vsi ti dogodki izvirajo iz enega in istega vrelca: iz nezdravljivega, še vedno krvavečega telesa svetovne vojne. Mirovne pogodbe so bile ukaz nasilja in sedaj vidimo, da nasilje ni bilo dovolj. Nasilje je storilo mnogo dobrega, je osvobodilo več narodov in izbrisalo nešteto krivic, ni pa moglo rešiti svetovnega problema, ni moglo spriti-

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

(Zgodovinski roman. — Poslovenla Rosandra.

(Dalje.)

Besedam gospoda de Tournehem je sledil pretresljiv vzklík:

»Mati, — moja mati, moja mati!« — Ivanka je pokleknila ob grobu, sklonila svoje čelo na mramornato ploščo in ihto ponavljala:

»Oj moja mati, mama, mama!« — »In sedaj,« — je zopet povzel gospod de Tournehem, — »draga, nepozabna Ivana, te prosim v pričujočnosti našinega otroka, ki me sliši, — da mi odpustiš, — da mi razodeneš, ali je moje preganstvo trajalo že zadosti dolgo, ali mi je odpuščen greh, ki sem ga storil. — Govori, Ivana, — vdihni svoji hčeri besede odpustanja in sprave, katere si želi moje srce že dolgih dvajset let« —

»Mama, mama, mama!« — Deklica je klečala, pritiskala svoje vroče ustnice na mramornato ploščo, ponavljajoč vzvišeno besedo, ki vzdržuje v sebi vso radost in vso žalost sveta. — Ponavljala je klic, kot da hoče v tugepolni zamaknjenosti v jednom samem trenutku izraziti vso svojo ljubezen, zlit

v jedno besedo vso otroško nežnost ubogi nepozabni materi, ki je počivala tukaj že mnogo, mnogo let. — Ponavljala je sladko ime, kot da želi v tisti jedni sami besedi združiti vso otroško ljubezen, vse ljubkanje in božanje detinskih dni.

Armand de Tournehem je bil stopil korak nazaj, pričakoval nepremično sodbe. — Trpeči izraz njegovega obraza, obupni pogled bi pač vsakogar ganil, v vsakomur vzbudil sočutje.

Ko se je Ivanka slednjič vzdignila in na koncu drobnih prstov poslala zadnji poljub nepoznani svoji materi, je on stal ob strani, mrliško blede in tresoč se po celim telesu.

Sklenjen ponižno in skesano je s tihim glasom spregovoril:

»Pričakujem razsodbe, — to, kar bode te rekli vi, mladenka, bo, kakor če bi bila sodila najina draga rajnica.« —

Opetekajoč se, vsa prevzeta od tega, kar je doživela, se je Ivanka z odprtimi rokami vrgla v naročje Armanda de Tournehem, — in iz tega globokega čustva, iz katerega je izvirala njegov »vi« — je začela ona tikati njega.

»Oče,« — je spregovorila z ginjenim glasom, — »Hočeš li, da zajedno objokujem zgubo očeta in matere, — če me nočeš niti več tikati. — Ali nisem mor-da več tvoja mala Ivanka, tvoja Auto-nijeta? Oh oče, dragi moj oče!« —

Armanda de Tournehem so premagala čustva.

»Božja dobrota in usmiljenost,« — je vzklínil. — »Odpustila mi je, — Ivana, Ivana, najina hči mi je odpustila!«

In ni se mogel več premagovati, začel je ihteti. — Objel je drago hčerko in jo z močjo svojih moških mišic lah-kotno vzdignil ter jo nesel, — kakor pred leti malo Ivanko iz zibelke, — ki mu je bila stegovala nedolžni ročici, — skozi gozd.

»Mati moja, — moj oče!« — je šepetala Ivanka vsa presenečena in razburjena vesled istine, ki se ji je razodela tako grozna — a tudi tako sladka.

A med tem ko je Armand de Tournehem tekel s svojim sladkim bremenom skozi gozd, — po goljavi, — med tem ko je tekel mimo kraja, kjer se je vstavila kraljevska lovska družba, je Ivanka zatislila oči. — Zazdelo se ji je, da je slika, ki se ji je pojavila v duši, oskrumba svetega trenutka. — Hotela je zabraniti spominu, da bi se vrčal k prizoru, ki se je bil odigral malo prej, — ali močnejša kakor spoštovanje do uboge rajnice, silovitejša kot nežna ljubezen do svojega ravnokar spoznanega očeta je bila slika, ki je bila zavzela srce in tamkaj zavladala, — in ta slika je predstavljala viteza, ki je bil spremljan od nebroj dvorjanov, — bila je slika kralja, — Ludvika XV. — In medtem ko je fajen nasmeš hušnil

čez njene blede ustnice, je hči one, ki je mirno snivala večno spanje v grobu brez imena, — tiho in s trdno voljo, ki se ji je porodila v duši, ponavljala v svojem sreč:

»Kralj, — le bienaime, — moj ljubljeni!« —

III.

Zrtev.

Napočil je nov dan, — dan po opisanih dogodkih v kraljevem parku. — Nahajamo se v Parizu v ulici Bonu Eufauts. — Iz bogate kočije je ravnokar izstopil mlad gospod ter izginil pod portalom hiše, zidane v regentskem slogu. — Mlad je pač, saj ima le šestindvajset let, — ali slaboten in suh, — a oprava mu je izživajoča elegantna in bogata, — izgleda pa vendar le kot starček, poteze izpitnega obraza kažejo, da je razuzdanost in častihlepe začr-talo globoke gube v mladeniško lice in le oči, ki so sive in skoro brezizrazne, se zablisnejo večkrat v ognju neukrotljive volje.

Služabniki hiše regentskega sloga so prihiteli in se mu poklanjali, a on se je čisto po domače obrnil proti stop-njicam, ki so vodile v prvo nadstropje, medtem ko je istočasno prihitela in predseboja neka ženska postava, ki ga je hitro povlekla za roko ter potegnila v kot, kjer mu je rekla:

latelji dveh različnih svetov, ki sta trčila v dobi svetovne vojne.

To je idealno jedro današnjega položaja. V vročem kresanju in iskrenju najrazličnejših nazorov in interesov je težko najti trdno in mirno točko, ki bi nudila jasen pregled. Mi vemo, da je danes ustaljeno samo to, kar se samo zaveda svoje ustaljenosti, kar ima dovolj notranje moči, da vzdrži ves morebitni naval odbije vse valove, ki se pridejo. In tu se približujemo našemu položaju:

Tudi če se neizogibno razkrajajo edina politična avtoriteta, ki je po vojni vladala v Evropi: velika antanta, tudi če gre vse narazen, kar je držalo doslej, ne moremo ničesar izgubiti, če smo v lastnem narodnem in državnem jedru dovolj dozoreli in ustaljeni. Mala antanta je tu in njena zunanje-politična orientacija je jasen žaromet, ki razsvetljuje današnji kaos v Evropi. Narodni male antante imajo toliko skupnih, neločljivih interesov, da bodo stali trdno na braniku svoje svobode in neodvisnosti. Načelo, ki jih je rešilo — demokracija — jim daje moč, da se u-

prejo vsem poskusom trdovratne reakcije, ki se zbira okoli njih. Praktično bo morala mala antanta varovati teritorialno nedotakljivost mirovnih pogojev, ki tvorijo mednarodno-pravno podlago obstoja posameznih držav, hkratu pa bo morala varovati mir in red v Srednji Evropi. Mala antanta ni družba zmagovalcev, ki so si razdelili plen, marveč je skupna straža malih narodov, ki so dosegli svobodo in hočejo živeti v miru. Bolj nego velika antanta ima mala antanta moralni razlog d'etre.

Naša dolžnost je, da gledamo mirno v bodočnost in da se ojačamo na znotraj. Samo notranja sila nam bo dajala varnost na zunaj. Pravičnost, mir, red, mednarodni sporazum — to bodi naša orientacija v današnjem kaosu.

Trenutno je treba ohraniti mirno kri in se ne udajati brezplodnemu pesimizmu. Če je položaj napet, ni dvoma, da ga bo skušala Evropa ublažiti. Neposredne nevarnosti in, in gotovo je, da si bo vsak narod dobro premislil, predno bo skočil v prepad vojne in potegnil v vrtnice tudi druge. I—us.

Mladina in politični atentati.

Prinašamo še en prilog k atentatu na češkega ministra dr. Rašina, ker se nam zdi jako umesten tudi za naše razmere. Objavilo ga je »Česke slovo«, si čer glasilo narodnih socialistov, zato so pa tu zastopani nazorj tembolj značilni.

Napad na dr. Rašina — piše »Česke slovo« — ima z atentatom na dr. Walt. Rathenau skupno to, da sta obe žrtvi odlična narodno-gospodarska strokovnjaka, in to, da je bil v obeh slučajih atentator mlečnozobi fantič. Tudi pri svojemčasnem atentatu na dr. Kramara smo videli najzelenjšo mladino pri izvrševanju političnih »obsodb«. Ni samo goli slučaj, da ravno narodno-gospodarski strokovnjaki postajajo žrtev takih zelenjakov. Narodno gospodarstvo je zelo kompliciran predmet. Ne da se lahko popularizirati. Ni skraj mogoče, da bi človek nezadosne izobrazbe in izkušenj razumel vsaj najpoglavnejše narodnogospodarske probleme. Ta stroka je tembolj dostopna raznim površnim geslom, ker posega globoko v praktično življenje. Aktivni narodni gospodarji so tedaj najmanj simpatični mladeničem, ki trpe na nevednosti, domišljavosti in polovičarstvu v vojnih letih vzrasle in šolane mladine. Bil je nesmrten greh stare države, da je dala orožje sedemnajstletnim fantičem in jih nahujkala na sovražnika. Od teli otrok je napravila celo — častnike. Sedemnajstletni gojenci kadetnice, vojni maturanti, ki so absolvirali častniško šolo, so postali poveljniki petdesetletnih očetov in če so bili odlikovani s brončano svetinjo, so častniki prinašali njihova imena, kakor da so to ljudje, ki delajo nov evropski

zemljevid. Sedemnajstletni fantič kot voditelj osivelih družinskih očetov — to je tipičen simbol vojne generacije in degeneracije. Posledica tega je, da si taka mladina domišlja, da je polklicana delati zgodovino. Ko je bil umorjen Rathenau, je prinesel nemški humoristični list šolsko sliko z besedami: »Prosim, gospod profesor, danes se nisem mogel pripraviti iz latinščine, ker smo morali ubiti ministra.« Tudi naša država se ni mogla izogniti kvarljivemu delu te nevezgijene ali slabo vzgojene mladine. Njen »romantizem« bo zahteval še več žrtv. Nedavno je tožil odlični učenjak, da naša družba »ne pozna problemov«. Tožil je, da naši ljudje prehitro vse poenostavijo na gesla in se ne zavedajo, kako komplicirana in težavna so pravzaprav državna vprašanja in koliko znanja, koliko izkušenj je treba za rešitev. Največ enostranskih gesel je seveda med mladino. Mladina ne pozna problemov. Vse ji je jasno. Jasno pač le za to, ker ni o tem dovolj poučena. Naša generacija je trpela na tem, da si je izmišljala »problem« in »krize« tudi tam, kjer jih ni bilo. Živeli smo preveč intelektualno življenje. Danes je narobe. V mladinskem življenju se je intelekt umaknil v ozadje, odstopil je pred bojevitim hofenjem, da, celo pred širokimi lakti.

Povojna mladina se mora naučiti razumevati delo in njegove probleme. Mora se naučiti spoštovanja do znanja in spoštovanja do osebnosti. Vprašanje je koncem koncev kulturno vprašanje. Ko bo stopila vzgoja na normalni tir, bodo prenehali tudi atentati političnih nfants terribles.

ki je sploh odlikovala vse stavbe Koncem propada velikega kraljestva.

Ludvik XIV. je bil pustil zgraditi to palačo blizu svojega Louvrea in skoraj bi se bilo zdelo, da se njegov duh, njegova senca še zmiraj giblje med veličastnim pohištvom bogatih dvoran — prevlečenih s staro svilo.

Temni palači nasproti pa je stala kot kameno nasprotje koketna stavbica, nepravilnega sloga, krasna v svojem lahkem zidovju, — kakor list zgodovine, katerega je usoda obrnila od temne zlobne strani na strani razposajenosti, razuzdanosti, pravi izraz onega, bohotnega veseljačenja, prostega življenja, kakoršen je bil pravzaprav čas regentstva.

Iz oken te krasne stavbice, — ki so bila obločna in velika, se je glasila vesela godba in glasen smeh, razposajen pogovor.

V ti palači je bivala že šest mesecev gospa Poisson, groteskna, a za jedno tragična postava svojega časa, — vse-kakor pa jako v modi. — Bivala je ž njo in njena »hči« — krasna devojka, v katero je bil zaljubljen cel Pariz, dražestna mladenka omamljive lepote, — zapeljiv cvet, ki je vzrasel v senci gobe, morda strupene gobe, — ki jo je predstavljal debela matrona dvournega nasmeška.

(Dalje prihodnjic.)

Politične vesti.

* Poslanec Drofenik odpovedal kandidaturi. »Jutro« prinaša vest, da je poslanec Drofenik, nositelj kandidat-ske liste SKS za mariborsko okrožje, javil načelnstvu stranke v Mariboru, da se pri sedanjih volitvah odpovedaje kandidaturi. Za danes samo beležimo, k stvari pa se še povrnemo.

* Resnost zunanje-političnega položaja. Včerajšnje vesti iz Beograda zatrjujejo, da se tam položaj presoja jako resno. Dr. Ninčić je imel konferenco s češkoslovaškim in romunskim poslaničkom, nakar je posetil ministrskega predsednika. Zvečer se je g. Pašić v spremstvu vojnega ministra Pešića podal na dvor in sta bila pri kralju v dolgi avdienci. Pričakovati je, da se v kratkem sestanejo zunanji ministri Male antante. Vlada zagotavlja, da je Mala antanta popolnoma solidarna.

* Pred energično intervencijo v Budimpešti. Države Male antante bodo po včerajšnjih vesteh iz Beograda nastopile z vso odločnostjo pri madžarski vladi in zahtevale, da se takoj razpustijo in trajno onemogočijo fašistične organizacije in da Madžarska z oboroženo silo razžene tolpe, ki povzročajo nemire ob mejah.

* Vatikansko vznemirjenje v Nemčiji. Okupacija ruhrskega ozemlja je vzbudila v vsej Nemčiji odločne proteste in velikansko vznemirjenje. Nemška vlada izjavlja v svoji protestni noti, da smatra francosko okupacijo za kršitev versajlske mirovne pogodbe. Nemška vlada je obenem ukinila reparacijske dobave vsem državam. — Italija igra približno isto vlogo kot leta 1914: protestira proti zasedbi, sicer pa podpira francosko akcijo. — Francoski parlament je izrekel Poincaréju zaupnico.

Francoska zasedba izvršena. Francozi v Essenu.

Düsseldorf, 12. januarja: Oddelek francoske vojaštva je danes popoldne ob 1. uri vkorakal v Essen ter ima nalog, da zaščiti medzavezniško kontrolno komisijo pred event. napadi. Ostale francoske in belgijske čete so se utaborile zunaj mesta. Kontrolna komisija je sklicala za danes zvečer sestanek vojaških oblasti in zastopnikov industrije. General De Goutte je izdal varnostne odredbe.

Nemška protestna zborovanja.

Berlin, 12. januarja: (Izvirno.) Kakor poročajo listi, pozivajo meščanske stranke državnega zbora prebivalstvo Berlina na protestno zborovanje ki se vrši v nedeljo ob 12. uri v Lustgartenu. Vodstva nemške demokratske stranke in socialno-demokratske stranke so izdala proglas, v katerem protestirajo proti zasedbi ruhrskega ozemlja, kar smatrajo za kršitev sklenjenih pogodb.

Radiivoi Rehar:

Užitkarji.

(Kmečka tragedija v treh dejanjih. — Spisal dr. Alojzij Remec.)

Med mladimi slovenskimi dramskimi pisatelji je najbolj plodovit nedvomno naš dr. Alojzij Remec. Komaj par let je poteklo kar smo na našem mariborskem odru videli njegovo prvo delo »Učiteljico Pavlo«, te dni pa je naše gledališče uprizarilo že tretje njegovo delo, kmečko tragedijo »Užitkarji«. Sulet te trodejanke je vzlet iz našega kmečkega življenja na dežel, kjer se take tragedije odigravajo skoro vsak dan in se je čuditi, da že pred Remcem niso našle svojega dramatika. Zapostavljanje in zlostavljanje starih kmetov in kmetic, ki so izročili svoje s tolikim trudom dolga leta negovano posestvo sinu ali hčeri ter snahi ali zetu in postali tako užitkarji s pravico na dosmrtno hrano in stanovanje, je gotovo največja socialna rakana v našem kmečkem življenju. Te rakane se je lotil Remec ter nam jo prikazal v »Užitkarjih« v vsej žalostni realni goloti.

Vsebinska tragedija je približno sledeča: kmet Ant. Podbregar izroči razmeroma še mlad svoje posestvo sinu Tonetu, ki se poroči s Franko in ima z njo tudi sinu; sebi in svoji ženi Mani izgovori le hrano in »kot«, to je stanovanje v hiši. Dokler

Dnevna kronika.

— »Straža« glasilo »podjarmljenih« nemčurjev. Kakor smo že večkrat omenili, so se klerikaleji že dogovorili z našimi Nemci in nemčurji glede bodočih občinskih volitev v Mariboru, sedaj pa bi stopili z Nemci in nemčurji radi v koruzni zakon tudi za državnozborske volitve; tako bi se dalo vsaj sklepati iz včerajšnjega »Stražinega« zagovora kamniških »podjarmljenih« nemčurjev. Naše poročilo o Silvestrovem večeru požarne brambor v Kamnici je potrdilo več verodostojnih prič; napisali smo torej resnico in ako trdi »Straža« nasprotno, laže. Morala gg. »Stražanov« je torej že docela propadla. Kaj porečejo k temu oni pristaši Koroščeve stranke, ki še niso zatajili svoje narodnosti?

— Klerikalni militarizem. »Straža« se zaganja v razne vojne hujšaka, prosimo pa, da nam razjasni to-le uganke: Kako je mogoče, da se največ današnjih vojnih načrtov kuje ravno v katoliških deželah in s sodelovanjem katoliško orientiranih krogov? Na Madžarskem vlada katoliški režim, ki ga podpirajo vsi tamošnji cerkveni krogi, Czernoh, Prohaska itd. Največji vojni hujšak je karlistični škof Zadravec. — Bavarska slovi kot katoliška dežela in ne razni framazoni, ampak ravno katoliško misleči ljudje najbolj hujšajo proti republikanski Nemčiji in za vzpostavitev rimsko orientirane države. — V Franciji in Belgiji imajo posebno veselje do militarizma zopet katoliški krogi. Največji militarist je nedvomno maršal Foch, bivši častni predsednik orlovskega zleta v Brnu. Čudna so ta edinozveličavna načela, ki so na Madžarskem militaristična, v Jugoslaviji pa protimilitaristična. Kdo naj jim verjame in zampa!!

— Prava klerikalna dostojnost. Začnimo »Slov. Gospodar« prinaša sledeči dopis iz Osluševca: V liberalnem »Taboru« se hoče nekdo norčevati in smešiti naše ugledne kmetске poštenjake, kakor sta Korpar iz Osluševca in Ržnar iz Gajovca. Povemo mi kmetje enkrat za vselej takšnim smrkolinom, da jo bodo enkrat strašno skupili, če ne bodo dostojni. Nesramni dopisnik, ali hočeš, vedeti, kako v obrambo svojih mož kmetске pesti govorijo?! — Res lepa stvar: tako dostojno (!!) pišejo od naših katoliških duhovnikov vzgojeni veri kmetje o dostojnosti! Živela torej katoliška pest! — Pristavimo samo še to: Kaj bi naj rekli naši ljudje, ki jih klerikalni listi pod zaščito imunega poslanca ne samo smešijo, ampak jim na najnesramnejši način kradejo čast in poštenje, ne da bi jim dali možnost, izročiti odgovornega urednika sodišču? Še nekaj, častiti prijatelji! Zelo blizu »Slov. Gospodarja« je blagoslovljeni mož, ki je tako smešil kmete svoje rojstne vasi, da so ga morali postaviti pred porotno sodišče! Kaj pa pravite tej katoliški dostojnosti!!

Živi sin Tone, je življenje užitkarja Antona Podbregarja in njegove žene Mane še znosno, ko pa ta umre in zapusti vse premoženje svoji ženi Franki, se prične doba najhujšega zapostavljanja in zlostavljanja. Objesna snaha bi oba starca najraje izstradala, da bi prej umrla in bi tako bila rešena njune kontrole in dolžnosti dajati jima hrano in stanovanje. — Toda dokler Franka ne prične misliti na ponovno možitev, gre še nekako, ko pa se odloči vzeti v zakon soseda sina Petra, prične najhujše in s tem momentom začena tudi prvo dejanje »Užitkarjev«. Da bi se iznebila starcev nana-gloma, sklene prodati posestvo skupno z užitkarjema sosedu Podbregarju, očetu svojega ženina Petra; ta naj bi se po poroki preselil v Smrekarjevo domačijo, ona pa v Podbregarjevo k svojemu ženinu. V prvem dejanju pride k Smrekarjevim stari robatež Podbregar z mešetarjem in sinom Petrom, da se s Franko dogovore radi poroke in kupčije. Smrekar in njegova žena Mana prosita in rotita snaho naj se ju usmili, ali ako ne njiju vsaj svojega lastnega sina ter naj ne proda domačije, katero sta bila onadva z znojem in s krvjo zgradila. Toda zaman, ona se ne uda; krepko udari v roko sosedu Podbregarju in kupčija je sklenjena! V užitkarju Smrekarju vzkipita srd in gnev; s sekro se vrže na sosedu Podbregarja s katerim sta imela

»Pridite, nekaj novega se je pripetilo!«

Zeska je bila gospa Poisson, ki smo jo že videli, a moškega bodemo opazovali pri njegovem delovanju in ga spoznali.

V istem času pa je tudi neka druga oseba, opirajoča se na potno gorjačo, prišla po ulici do kočije, ki se je bila preje ustavila pred vrati, in ko je pazljivo pogledala okrog, je vprašala enega izmed služabnikov pri vratih:

»Oprostite, gospod, — palača Argenson — vam je znana?«

Služabnik, morda hvaležen, da je bil nazvan z gospodom, je velikodušno odgovoril ter pokazal na nasprotno palačo:

»Evo, tamkaj je!«

»Pogum velja, Franc Damienus.« — Je tedaj zamrmljal potnik, — obotavljajoč se še za hip, kot da se njegova misel trese pred nevihto.

Potem pa se je vzravnal, — plamen odločnosti je vzgal njegove oči, prekorčnil je cesto ter stopil pod glavna vrata temne palače. — palače državnega ministra, — markiza Argenson, kamor je kralj prihajal vsak dan, da razpravlja o javnih delih.

Bila je gosposka palača, klasičnega sloga, s širokim stopniščem iz sivega kamna, a v svoji zunanosti je delala velike temne oči in mrzlo.

— **Klerikalna polomija v Prekmurju.** Iz Prekmurja nam poročajo, da so v torko 9. t. m. imeli klerikalci shod v Črensovcih, na katerega so z veliko težavo zbornali krog 90 kimovcev in to iz cele črensovške okolice. Na shodu sta prodajala svojo demagogijo znani župnik Klekl in Pušenjak. Iz poteka tega shoda se je jasno videlo, da je klerikalcem v Prekmurju odklenkalo. Štiri leta so vodili ti ljudje Prekmurce za nos, storili pa niso zanje prav ničesar. Prekmurje je danes trdno v naprednem taboru in bo to pokazalo tudi pri predstojajočih državnozborskih volitvah.

— **Poziv dobrim srcem!** Iz Gornje Radgone nam pišejo: Dne 14. decembra je zgorela v Murščaku Janku Čiriču, bavarinarju v Gornji Radgoni, hiša. Požar je nastal po polnoči in je uničil Čiriču vse, kar je imel, med drugim 38 polovnjakov vina in še 24 praznih sodov, pohištvo in stiskalnico, tako, da je res revežu ostal sam pepel. Janko Čirič je vrlo delaven mož med obmejnimi Slovenci. Gojil je narodo petje in godbo z vso vnemo že pred 30 leti in jo goji še sedaj. Ker ga je nesreča gmotno popolnoma upropastila, ga to plo pripravljamo vsem narodnjakom v podporo.

— **Umestna prepoved.** Finančni minister je izdal naredbo, glasom katere je strogo zabranjeno finančnim organom, kadar so na službenem potu, sprejemati od strank darove ali se dati pogostiti, kar se je udomačilo zlasti v južni Srbiji.

— **Triglavski zbor v Mariboru.** Odbor JAD »Triglav« v Ljubljani opozarja tovariše Triglavane, da se imajo vsi oni, ki se nameravajo udeležiti triglavanskega zbora in elitnega plesa dne 3. februarja t. l., javiti najkasneje do 15. t. m. pismeno ali ustmeno pri tovar. tajniku JAD »Triglav«, Ljubljana, univerza, da bo mogoče pravočasno preskrbeti hrano, stanovanje in polovično vožnjo.

— **Pozor, privatni nameščenci!** V kratkem se vrše volitve v Pokojninski zavod privatnih nameščenov. Odločiti se bomo morali, komu naj oddamo glasove, komu pokažemo svoje zaupanje. Imamo dve listi: Strokovno in nadstrankarsko listo »Združenih zasebnih nameščenov«. Prvo se sestavljajo strokovne in nadstrankarske organizacije v popolnem sporazumu z včlanjenimi društvi in z njihovimi zaupniki, brez vsakega pritiska od katerekoli strani, drugo pa tvorijo politični eksponenti in njihovi priveski. Dolžnost neodvisnih privatnih nameščenov je glasovati za Strokovno in nadstrankarsko listo. V svrhu natančnejše informacije opozarjamo tovariše na 1. številko »Organizatorja«.

— **Sladki vrhi.** Povodom božičnice, ki se je vršila na tamkajšnji šoli so učenci uprizorili spevoigro »V najlepši noči«. (A. Kosi) in Stritarjevo podobo iz

kmetskega življenja: »In na semlji mir ljudem«. Nato je bilo obdarjenje učencev. Vsi so dobili pecivo, kamenčke, peresa, 50 najrevnejših še razum tega zimsko perilo. Ko je bila božičnica gotova, so se starši zahvalili rekoč: »Hvala, lepo je bilo.« Za obdarovanje najrevnejših šolskih otrok je daroval g. okrajni glavar dr. Lajnsič zimsko perilo, a vodstvo Ciril-Metodove družbe v Ljubljani denarni znesek 1000 Din. Nadalje so darovali večje zneske in sicer Scheff Franc delovodja v tovarni 100 Din. Scheff Jožef 50 Din., po 15 Din. Očkerl Miroslav, krajni in šolski ogleđ, in župan, Nikl Alojz načelnik kraj. šol. sveta, po 10 Din. Brus Franc, posestnik, Terk Avgust, Kovač in drugi Sladkogorska tovarna za lepenco je dala napraviti oder. — Vsem darovalcem izreka šolsko vodstvo na Sladkem vahu tem potom v svojem in v imenu obdarovanih otrok najpristronejšo zahvalo. — Bog plati!

— **Poljski visokošolci v Jugoslaviji.** V kratkem priredi poljski dijaški pevski zbor Iovske tehnične šole turnejo po Jugoslaviji. V vseh večjih mestih bo priredil koncerte. Na sporedu so dela največjih poljskih komponistov. Koncerti so napovedani v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Osijeku, Dubrovniku in Subotici.

— **Zalosten konec nevarnega razbojnika.** Pred dobrim letom dni so prihajale iz južne Istre vesti o številnih roparskih napadih Valentina Bratulića in njegove razbojniške bande. Komaj po dolgem zasledovanju se je končno posrečilo italijanskemu orožništvu izslediti par članov te družbe ter jih aretirati, poglavar Bratulić pa je pobegnil v naši državo, kjer je nemoteno živel pod napačnim imenom. Te dni pa se je Bratulić vrnil nazaj v Istro, s seboj pa je prinesel večje množine našega papirnatega denarja. Takoj po povratku se je sestel s tremi svojimi bivšimi razbojniškimi tovariši, ki so prosti vsake sumnje živeli na svojih domovih. Tem je tudi zaupal, da ima pri sebi večleke svote jugoslovenskega denarja. To pa je bilo zanj usodno; njegovi razbojniški tovariši so ga ubili in oropali. Imeli pa niso sreče, orožništvo je zvedelo za njihov čin ter jih aretiralo in tu se je izkazalo — da je bil ves oropani denar — ponarejen.

— **Smrt bivšega kralja Konstantina.** V Palermu je umrl bivši grški kralj Konstantin, ki je moral 28. septembra 1922 nenadoma zapustiti Ate-ne in se zateči v tujino. Pokojni kralj je imel za sabo pestro in nemirno življenje. Poročen s sestro bivšega cesarja Viljema II. se je trudil, da bi Grčija zaplavala v nemške vode. Med njim in antantofilskim Venizelosom se je vnela ostra borba; zmagal je politik nad kraljem. Konstantin pa je rovaril tako dolgo, da je zopet zasedel prestol. Ponesrečeni vojni poskusi so ga vrgli za vedno. Sedaj je umrl v vroči Siciliji.

bilo po pravici neoskrnjene vesti njegova last in last vnuka, zato prevzame sam v roke najvišjo razsodilno oblast — puško ter ustrelj skozi okno »grabežljivca volka« Podbregarja. Dokončal je — rešil je vnuku domačijo, dosegel je svojo pravico, kaj ga briga, kaj bo sledilo, kaj se bo zgodilo z njim! Slovenska kmečka grča ne vprašuje za take malenkosti, glavno je da doseže svoj cilj. — Zastor pade.

To je vsebina te najnovejše Remečeve drame, o kateri se baje trdi, da je njegovo najboljšo dramatično delo, kar pa nikakor ni. Suiet sam je, kakor sem že s početka omenil vabljiv in nudi že sam na sebi dovolj dramatične snovi ne le za eno samo, ampak celo za več dram, uspeh pa je odvisen od obdelave in ne toliko od snovi. V tem oziru pa Remeč, čeprav je nedvomno velik dramatičen talent, tokrat ni imel posebno srečne roke. Prvo napako je storil že z osnovanjem značaja glavne osebe, užitkarja Smrekarja in ideje cele tragedije in sicer radi tega ker se je dal zapeljati po sirenski moči Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. — To je povzročilo, da so užitkarji postali pravzaprav le varijanta tega znamenitega dela našega prvaka. V tragediji so momenti (pred sodiščem) ko se idejno in vsebinsko Remečeva tragedija »Užitkarji« in Cankarjev »Hlapec Jernej« skoro docelo krijeta. Končno pa bi to tudi še ne bila taka nesreča, samo če bi bili »Užitkarji« močnejši kot »Hlapec Jernej«.

— **Bojevitá žena.** Adela Zangrilli v Ganzanu v Italiji je te dni v prepiru s samokresom ustrelila svojega moža Romana Zangrillija. Zangrilli je bil na mestu mrtev. Ženo so aretirali.

— **Izseljevanje iz Italije v lanskem letu.** Kakor poročajo italijanski listi, se je v lanskem letu izselilo iz Italije 30.000 oseb v Francijo, 42.000 oseb v Severno Ameriko ter 260.000 oseb v Argentinijo. Statistika o izseljevanju v druge dežele še ni gotova.

— **Maščevnje odpuščenega delavca.** Pred par dnevi je nek skladišnik kemične tovarne Angelo Sima v Palermu v Italiji s samokresom napadel lastnika tovarne ter ga iz maščevanja, ker je bil odpuščen, ustrelil.

PISALNI STROJI

Ant. Rud. Legat, Maribor

Slovenska ulica 7. 59 Telefon št. 100.

Mariborske vesti.

Maribor, 13. januarja 1922.

Срeтну нову годину

чeстита читаоцима православне вероисповeсти

„Табор“.

—□—

m »Straža« se hudoje, ker delamo brez njenega dovoljenja reklamo za svoje liste. Če se sme klerikalna delniška družba za poneumnevanje ljudi posluževati vere in cerkve kot agitacijskega sredstva za svoja politična glasila, se smemo tudi mi poslužiti načina, ki je običajen drugod in za katerega nam blagoslovljeni gospodje ne bodo dajali svojega »imprimatur«. Psovka »brezvestni časnikarji« nas pustiti hladne, ker dobro vemo, iz čigavega peresa je kanila v svet. Vest so ne da meriti in tehtati, zato se ne bomo pričkali, kdo je ima več; psovka se da izpodbiti s psovko, surovost s surovostjo in tu moramo dati vsakemu svoje: Ponižno priznavamo, da so nas »Stražani« časnikarji vedno prekašali, kar jim bodi v čast in slavo. Amen.

m »Stražina« logika. Na eni strani trdi »Straža«, da je Evropa dospela v položaj podoben onemu leta 1914 in da je nastala situacija, iz katere bi lahko prišlo do strašnih spletk. — Na tretji strani pa obdoljuje »Taborite«, da strašijo z vojno in kliče na pomoč policijo, ker se baje ljudstvo vznemirja. »Straža« trdi, da so demokrati izmislili najrazburjivejše vesti o oboroževanju Turške, Madžarske itd. Konstatiramo, da te vesti prinašajo že delj časa češki

— to pa niso. Tudi Prešern je često obdelal iste motive kakor drugi njegovi sodobniki, toda s posebnim namenom: hotel jim je pokazati, kaj se da iz njih napraviti. Remeč pa Cankarja ne more popravljati. »Užitkarji« bi morali biti torej obdelani individualno — potem bi bili res veliko delo. Druga napaka je vse drugo dejanje. Ko vidi gledalec prvo dejanje dobi velik, naravnost veličasten dojem. V tem dejanju leži velika sila, leži dramatična moč, ki daje Remcu res najboljše izpričevalo, višje od »Učiteljice Pavle« in »Kirke«. To dejanje je nedvomno eno najboljših v naši dramski literaturi. Ravno radi tega pa deluje porazno drugo dejanje. Prizori pred sodiščem so bili obdelani že v tolikem številu dram, tragedij in komedij, da so postali že šablona in so vedno nevaren eksperiment, celo tudi tedaj ko se jih loti autor »Justice«, John Galsworth. Ne glede na to pa je pri drugem dejanju »Užitkarjev« kvarljivo tudi še to, da v njem ne doživimo nič novega, ampak slišimo več časa samo to, kar vemo že iz prvega dejanja. To povzroča da učinkuje to dejanje na gledalca utrudljivo in mu jemlje v prvem dejanju pridobljeni interes. Potem pa ona zgodba z »uradniškim užitkarjem«. Vem, da je imel autor z njim poseben namen, da ga je privlekel v dramo zato, da z njim podčrta sliko samega užitkarja Smrekarja, toda v realistično dramo je nedopustno vpletati oblike, ki oporekajo absolutni verjetnosti in naravnosti, ki je te-

JDS.

TAJNISTVO DEMOKRATSKE

STRANKE V MARIBORU za oblastno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1. prtilično. Tam so tudi klubski lokali za seje strankinih organizacij in za sestanke strankinih pristašev. Tam naj oddajajo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8.—12. ure dopold, ter od 16.—18. ure popoldne.

Tajništvo demokratske stranke v Mariboru ima telefonsko štev. 337.

Ko otirate ledene rože na oknih, mislite na »DRUŠTVO ZA PODPIRANJE LJUDSKO. IN MEŠČANSKOŠOLSKE MLADINE«!

listi, med njimi »Česke slovo« in »Prager Presse«; če se »Stražani« vznemirjajo nad njimi, je to pripisati njihovim posebnim simpatijam do katoliške Madžarske. Ali Vam je tako prav? Vaša logika!

m Poglavlje o klečeplazenju. Včerajšnja »Straža« očita dr. Kukovcu klečeplazenje pred naprednimi strankami. Na to ne bomo odgovarjali, ker je oseba g. dr. Kukovca previsoka, da bi ga zadelo blato klerikalnih pobalinov, konstatiramo pa resnici na ljubo, ko se že govori o klečeplazenju, da klečeplazijo klerikalci prav po pasje pred Nemci in nemčurji, pred komunisti, v najnovejšem času pa zasebno tudi pred radikalci, čeprav jih »radi lepšega« v svojih listih še vedno napadajo. To klerikalno klečeplazenje pa ni le navadno klečeplazenje, ampak je — izdajstvo naše skupne narodne stvari.

m Uradna poprava stalnih imenikov za volitve v narodno, oblastno in srezko skupščino. Glasom člana 2 zakona o volilnih imenikih z dne 30. V. 1922, št. 184, Ur. l. 67, se vrši v času od 1. do 31. januarja 1923 uradna poprava volilnih imenikov. Pri tej popravi vpiše mesni magistrat s svojim sklepom v volilni imenik vse osebe, ki imajo volilno pravico, a niso dosedaj še vpisane ter izpusti na isti način vse one, ki so izgubili to pravico. Uradoma se vpiše v volilni imenik tudi vojake, ki so odslужili svoj rok, kakor-tudi vojake, ki v tekočem letu istega odslужijo. Pravico za vpis v volilni imenik za volitve v narodno, oblastno in srezko skupščino imajo vsi možki, ki do 31. januarja 1923

melj in conditio sine qua non te struje in Remečeva tragedija »Užitkarji« je realistično delo katero je treba presojati in ocenjevati tudi samo s tega stališča. — Isto velja o gospodični, ki je prišla v dramo kakor Pilat v »credo«.

Tretje dejanje se zopet dvigne, je dobro zasnovano in izvedeno, vendar pa vseeno ne dosega veličine prvega. Parabola naraščanja je postavljena v tej tragediji narobe — mesto da bi moč rastle od prvega prizora prvega dejanja do zadnjega prizora tretjega dejanja raste narobe oziroma bolje — pada z najvišje vstopne točke do sredine, se potem zopet nekoliko dvigne, ne doseže pa več izhodišča. Kakor čitamo v »Gledališkem listu« je napisal autor to delo za naše podeželske odre. Za te, bo tragedija dobro došla, bojim pa se, da se bo na deželi v drugem dejanju spremenila iz tragedije v komedijo. To bojazen mi je izrekel tudi nek naš literat, ki je prisostvoval prvi predstavi.

Ako reasumiram vsa tu navedena razmotrivanja, moram priti do logičnega zaključka, da »Užitkarji« kljub vsemu trpljevanju z gotove strani, da so Remečvo najboljše delo, niso to, kar bi lahko bili. Zame in menda tudi za veliko večino poznavalcev ostane še vedno »Kirke« Remečovo najboljše delo. Škoda je le, da se Remeč, kakor vsi naši dramatik, drži še vedno realizma in da ne krene korak naprej, bližje sedanjim dobi dramske literature v velikem svetu.

izpolnijo 21. leto in bivajo do tega časa že 6 mesecev nepretrgoma v občini ter so državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vabi se vse osebe, ki imajo pravico za vpis v imenik, da se v času od 15. do 25. januarja 1923 javijo pri mestnem magistratu, soba št. 11 in sicer v uradnih urah, t. j. od 8. do 14. in od 16. do 18. ure. S seboj je prinesiti dokaz o predpisani starosti, dokaz o državljanstvu in dokaz o bivanju v občini. Vsaka dokazila morajo biti uradna in so koleka prosta.

m Anonimnemu trgovcu ali obrtniku? Naši administraciji je poslal nek trgovec ali obrtnik anonimni dopis, v katerem pravi naj pošljemo list le anonimnemu trgovcu in obrtniku, ki se nahajajo v seznamu Mariborskega kolektarja. Gospod, ki si ne upa postaviti svojega imena pod to kar je napisal je očitno hud, da ni prišel v kolektar. Mi nismo sicer izdali tega kolektarja in ne stojimo z njim v nobeni zvezi, konstatiramo pa resnici na ljubo, da se je v časopisju ponovno pozvalo vse one slovenske obrtnike in trgovce, ki še niso vpisani, naj se sami javijo, ako hočejo priti v seznam. Kdor tega ni storil, je kriv sam in je skrajno bedasto, da se sedaj huduje na nas, ki s celo zadevo nimamo nič skupnega. Gospod anonimni pisec ima najbrže maslo na glavi, zato si ni upal prijaviti svojega imena, huduje pa se sedaj — anonimno. Na taka hudovanja je to naš prvi in zadnji odgovor.

m Popisovanje mladeničev roj. leta 1904 in 1905. Mestni magistrat nam piše: Da more imeti mestni magistrat natančno evidenco vseh vojnih obveznikov, torej tudi onih, ki dosedaj še niso odslужili svojega roka v kadru, se pozivljajo vsi v letu 1904 in 1905 rojeni fer v mestu Maribor bivajoči vojni obvezniki, da se zgledajo od 15. do 20. jan. t. l., od 8. ure do 14. ure v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 5 I. One mladeniče, ki ne stanujejo pri svojih starih v Mariboru, so dolžni prijaviti njihovim starim. Vsak vojaški obveznik mora pri zgleditvi navesti sledeče podatke: Rojstno leto, ime in priimek (ime očetovo), poklic, stalno bivališče, (kraj, ulica, h. št.) ter imeti seboj krstni in domovinski list. Kdor bi se pravočasno ne zgledil bo brezpogojno kaznovan z zapornim do 30 dni.

m Slovenski Čitalnici (Narodni dom, I. nadst.) so v lepi, vedno zakurjeni dvorani članom na razpolago najboljši jugoslov. časopisi proti mesečni članarini 2 D. Električna luč gori do 20. ure. Prijave novih članov sprejema hišnik v Narodnem domu. Opozorjamo na Čitalnico zlasti stalne namestence, ker se vrši prihodnji teden občni zbor Čitalnice, kjer se bo sklepalo na podlagi številnih članov (t. j. demarnih sredstev) o visokini vzdrževanja časopisov. Čim več članov, tem več bo časopisov.

m Klub jugoslov. rez. častnikov v Mariboru naznanja, da se vrši četrtak dne 18. jan. t. l. ob 20. uri v Kmetški sobi Narodnega doma redni občni zbor po sledečem sporedu: a) poročilo predsednika, tajnika in blagajnika, b) predavanje tov. dr. Pivka o zanimivi organizaciji v svetovni vojni (»Drup«), c) volitve, d) slučajnosti. Odbor priča, da se tovariši-člani udeležijo občnega zbora v častnem številu.

m Mariborska Čitalnica ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 20. uri v čitalniških prostorih.

m Ljudska kuhinja. Prejeli smo: Lep primer požrtvovalnosti je pokazal dimnikarski mojster g. Franc Auer z izjavo, da bo ljudski kuhinji pripomogel s tem, da bo vsa dimnikarska dela izvršil sam brezplačno. Upraviteljstvo ljudske kuhinje se najsrčneje zahvaljuje g. Francu Auer za to velikodušno požrtvovalnost z željo, da bi našel še mnogo posnemačev v obliki darov ali drugih prispevkov. Pri tej priliki se javnosti naznanja, da se v Ljudski kuhinji razdeli dnevno ubogim 200—250 brezplačnih kosil, ker pri sedanjih draginjah povzroča velike stroške, vsled česar se vsak dar hvaležno sprejme, ki se lahko odda pri mestnem blagajniku.

m Društvo prijateljev angleškega jezika in prosvete v Mariboru odpre s 5. februarjem t. l. tečaje angleškega jezika. Priredi dva tečaja, in sicer začetniški in konverzacijski: prvi redno vsak

ponedeljek in sredo od pol 19. do pol 20. ure, drugi vsak četrtek ob istem času v državni realki pritrjuje desno, razred III/a. Mesečni prispevki so določeni za časno za začetniški tečaj Din 25.—, za konverzacijski Din 15.—. V slučaju večje udeležbe se bodo prispevki primerno znižali, oziroma po potrebi priredili sporedni tečaji. Udeleženci (razven dijakov) morajo biti obenem člani društva. Pismene prijave sprejema tajnik društva g. Franjo Peternel, Aleksandrova cesta 51.

m Državni vpokojenci! Ker nam »Mariborski kreditni zavod« v Slovenski ulici št. 24 iz prijaznosti dovoli uradovanje v svoji pisarni, vršilo se bo tam doplačevanje zaostalih in prihodnjih posmrtnin »Samopomoči« v sredo 17. t. m. in nadalje vsako prvo sredo v mesecu vselej od 3. do 5. ure pop. Več izkaznic še ni dvignjenih. Vpokojenci se sprejemajo v društvo »Samopomoči« le še do 7. februarja 1923. Vsak član in drž. vpokojenec, ki to vest čita, naj obvesti o njej vse one člane in nečlane, ki ta časopis ne čitajo.

m Za Jugoslovensko Matico so darovali: g. Gj. Džamonja Din 100.—, g. Jančar Din 28.—, g. Videl Al. Din 18.—, po Din 10.—: gg. Močnik in Mahnič (tvrda Živec). Znamke so darovali: Mariborska tiskarna, g. Franjo Majer, šola v Radvanju in Sokolsko društvo v Mariboru. Vsem darovalcem in nabiralcem iskrena hvala.

m Tiskarski škrat nam je včeraj izpremenil naslov prve brzojavke, ki se glasi pravilno: »Vlada in zunanje politični položaj«, kar naj blagovolijo čitatelji popraviti.

m Zdravniško društvo v Mariboru nam sporoča: Ker preti zelo veliko povišanje najemnine stanovanj in ordinacijskih prostorov, si dovoljujemo vse gg. kolege, ki niso bili navzoči pri zadnji odborovi seji Zdravniškega društva v Mariboru, dne 11. t. m., obvestiti, da se je pri omenjeni odborovi seji soglasno sklenilo, da pristopi Zdravniško društvo v Mariboru kot tako in vsi njegovi člani kot posredniki k Društvu stanovanjskih najemnikov. Zajedno apeliramo na vse hišne posestnike, da odnehajo z nalaganjem previsoke najemnine, s katero bi bile združene tudi višje občinske doklade, ker bi sicer morali zdravniki na ta korak odgovoriti samo s 100% splošnim zvišanjem tarifov. Vsako svojevoljno povišanje najemnine stanovanj in ordinacijskih prostorov naj gg. kolegi takoj javijo odboru Zdravniškega društva v Mariboru, ki bo vsako tako zadevo izročilo razsodišču in se pokorilo le njegovim sklepom. Za odbor: Dr. Fr. Janković, t. č. predsednik, Dr. Dekleva, t. č. tajnik.

m Sanatorij »Petrovo selo«. Zdravniško društvo v Mariboru je na odborovi seji, dne 11. t. m. v zadevi sanatorija »Petrovo selo« v Mariboru enoglasno sklenilo sledeče: 1. Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani se naproša, da ne dá koncesije za sanatorij v Mariboru nezdravnikom, marveč, da obdrže koncesijo dosedanjim koncesionarjem zdravnikom. 2. Za sanatorij »Petrovo selo« v Mariboru se izreče »cavete« za vse v Mariborskem zdravniškem društvu včlanjene zdravnike, kateri bi morda hoteli prevzeti kako mesto v tem sanatoriju, dokler ni spor med koncesionarji in posestniki sanatorija rešen.

m Udruženje vojnih invalidov, poverjeništvu v Mariboru je na svoji redni seji z dne 4. januarja 1923. izključilo sledeče člane iz svoje organizacije: Franca Sineka, invalida, trafikanta pri Sv. Marjeti na Dravskem polju, ker je prišel 30. XII. 1922. močno vinjen v državni urad ter zmerjal poslujočega državnega uslužbenca; Hinka Uhla, invalida iz Maribora, Koroška cesta, ker se je proti poslujoči uradnici nasilno vedel ter ji pretil in ker se je pregrešil proti § 15 društ. pravil; Novak Marijo, vojno vdovo, ker se je ponovno pregrešila proti § 15 društvenih pravil in Kvas Marijo, vojno vdovo v Studenčih pri Mariboru, Ciril Metodova ulica 18., ker se je pregrešila proti § 15 društvenih pravil. Izključeni izgube vse ugodnosti, ki jih nudi organizacija. Obenem opozorjamo vso javnost, da ne prevzamemo za izključene nobene odgovornosti. Udruženje vojnih invalidov, poverjeništvu Maribor.

m Stare knjige, dobro ohranjene, tudi nemške, a le najboljših svetovnih pisateljev, kupuje po najvišjih cenah »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu. **m Razmah »Ljudske knjižnice«.** Zadnje štirinajst dni je dobila knjižnica na svoje objave v listih nebroj ponudb za nakup starih knjig ter je tudi kupila nad 100 izbranih del jugoslov. in nemških priznanih pisateljev. Nakupovanje pa se še nadaljuje. Obenem se širi krog izposojevalcev, tako da je bil minuli četrtek zvečer pravi naval v knjižnici. Prihodnjo soboto se otvori zopet posebna izposojevalna ura za mladino.

m Obljube in resnica. Pri nas se je posebno v zadnjih časih razpasla navada, da se dela za razne čisto navadne veselice in plesne prireditve velikanske reklame. Obljublja se posetnikom vsa mogoča iznenađenja, prireditve sama pa prinesejo potem — razočaranje. Vsled tega vlada med našim občinstvom veliko nezaupanje do take reklame ter tudi do prireditve, katere se ponujajo na tak način. Na to se je oziral tudi naš umetniški klub »Grohar« ter sklenil, da vsaj on napravi častno izjemo. O »Japonski noči«, ki se vrši dne 20. t. m. v Goetzovi dvorani se je že veliko pisalo in govorilo, obljubljalo se je vse mogoče, toda med temi in drugimi obljubami obstoja ta razlika, da bo prireditve sama še daleko prekašala obljube, ker se vse krasote »Japonske noči« niti ne dajo opisati. Klub »Grohar« nastopa letos prvič s svojo prireditvijo, zato si hoče pridobiti popolno zaupanje ter onemogočiti vsako kakršnokoli razočaranje. Njegova prireditve bo res senzacija prve vrste, ki bi bila vredna tudi mnogo višje vstopnine kakor pa 20 Din., kar se plačuje tudi za druge navadne prireditve. Poleg tega pa bo čisti dobiček namenjen še za velevažen zavod — Umetniški paviljon v Mariboru.

m Markiranje sulčkov. Prejeli smo: Mariborsko ribarsko društvo je še pred dvema letoma vpeljalo pri svojih članih, da morajo ujeti sulčke, ki so pod postavno določeno dolžino ter jih potem zopet izpustiti (ponajveč v dolžini 40—60 cm), ko so jih zaznamovali z nikelnasto ploščico, ki se pritrdi na maščobni plavutici. Kraj in čas, kje se vjame nedoraslega sulčka, se potem natančno vpiše v knjigo, da dobimo pozneje, če se zaznamovanega sulca zopet vjame, biološko dragocene podatke glede potovanja sulcev za časa drstenja ter glede njihove rasti. Mariborsko ribarsko društvo prosi vliudno vse ribiče, ki bi slučajno vjeli doraslega zaznamovanega sulca, da blagovolijo oddati nikelnasto ploščico pri gosp. Greinerju, Gosposka ulica 2, proti nagradi 40 K. Vjetege sulca naj zmerijo in stehajo ter navedejo tudi kraj, kjer je bil sulček vjet. Vse to se lahko sporoči in pošlje (nikelnasta ploščica) po pošti. Vsi ribiči, ki se resno zanimajo za markiranje sulcev, dobijo nikelnaste ploščice brezplačno pri društvenem predsedniku. Vsled odluka pokrajinske uprave, ki je izšel v juliju prošlega leta, se ne smejo sulčki, ki nimajo dolžine 70 cm, niti loviti, niti prodajati v gostilnah.

m »Shimmy Derby« je ime plesu, ki se pojavlja po vseh večjih mestih in je poznan tudi že v Mariboru, kamor sta ga uvedla naša plesna umetnika g. in gđna Pečnik. Prve produkcije sta imela pri »Five o'clock tea« v »Klub-baru«. Pri zadnjem plesu se je oprijelo tega »Shimmy Derby« že 10 parov. Prihodnji »Shimmy Derby« se vrši v Klub-baru v nedeljo, dne 14. t. m. med 17. in 19. uro.

m Tečaj za moderne plesse odpre s 15. januarjem zavod za ritmično gimnastiko in moderne plesse J. Pečnik s pričelkom ob 20. uri v dvorani restavracije »Pri plzenskem viru«. Poučevali se bodo moderni plesi, kakor tango, camelvalc itd. V nedeljo opoldanski ples od 11. do 13. ure.

m Dober plen je napravila mariborska policija, ko je včeraj prišla nekega Alojzija Valisa, redova železničarske tehnične čete v Brodu. Po šošičnem dopustu, ki mu je potekel dne 28. decembra se je potikal po mestu ter izvršil več goljufij. Vojaško obleko je deloma prodal, deloma pa zastavil. Pri starih in znanih svojih tovariših pri vojakih je pobiral denar, ter jim slikal težko vojaško življenje njihovih sinov

in sorodnikov, da bi imel več uspeha. Res se mu je nakana pri več strankah posrečila. Sprejeti denar je seveda obdržal in zapravil. Oddan je bil vojaški oblasti v nadaljnjo postopanje.

m Slabe izkušnje je napravila neka ženska iz ptujske okolice. Nameravala je potovati v Avstrijo. Ker pa je imela pri sebi preveč denarja, je bila v Mariboru zavrnjena. Mesto da bi denar v Mariboru vložila ali spravila na varno, jo je mahnila v prvo gostilno, kjer se je kmalu seznanila z nekim moškim. Po skupno prebiti noči je zjutraj opazila, da je ves njen denar, ki ga je imela spravljenega na prsih pod jopico, izginil in tudi moža ni bilo nikjer več. Prijavila je zadevo policiji, ki je izu-beznivega družabnika kmalu izsledila. Možakar sicer taji, da bi si prilastil denar svoje »prijateljice«, vendar pa čaka v zaporu na rešitev.

m Vdova s 3 nepreskrbljenimi otroci, brez sredstev, prosi dobra srca za pomoč, da obleče otroke. Darove sprejema uredništvo »Tabor«.

m Kavarna v mestnem parku. Vsak večer igra znani pianist Mirko Hecser. Najboljša vina in kava. Postrežba prvovrstna. 58

m Kavarna Beograd je v nedeljo dne 13. jan. 1922 po trgovskem plesu ob 4. uri odprta.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sobota, 13. jan. Običan čovek, O (kuponi).

Nedelja, 14. jan. ob 15. Običan čovek, izv. znižane cene.

Nedelja, 14. jan. ob 19%. Faust, izv. gostovanje Iv. Knittla, člana zagrebske opere.

Ponedeljek, 15. jan. Zaprt.

Torek, 16. jan. Baron Trenk, izv.

Sreda, 17. jan. Običan čovek, gostovanje v Celju. —□—

»Običan čovek«. V nedeljo 14. t. m. ob 15. uri se vprizori zadnjič v tej sezoni jako zabavna Nušičeva komedija »Običan čovek«, ki je pri vseh dosedanjih vprizoritvah žela mnogo uspeha. Predstava je primerna tudi za mladino, cene so znatno znižane.

»Faust«. V nedeljo 14. t. m. nastopi prvič kot dirigent g. Andro Mitrovič, ravnatelj opere in operete. Istočasno se nam bo predstavila v vlogi Margarete ravnateljeva soproga ga Anica Mitrovič. Ga Mitrovičeva nam je znana že izza lanskeletnih gostovanj, s katerimi si je znala takoj pridobiti simpatije občinstva. Istotako je znana njen soprog kot dirigent in se je kot tak mnogo udeleževal v Zagrebu. Vlogo »Fausta« pa poje ponovno g. Zdenko Knittel, član zagrebske opere.

»Baron Trenk«. V torek 16. t. m. se ponovno vprizori Albinjeva opereta »Baron Trenk«. Pri tej priliki poje vlogo komtese Lidije ga Mitrovičeva, ki je z lanskimi gostovanji v opereti žela jako lepe uspehe.

Kultura in umetnost

O. Dev:

Slavnostni koncert v proslavo rojstnega dne kraljice Marije 9. januarja 1923.

Oficirji mariborske garnizije imajo spoštljivo navado, da z umetniškimi prireditvami proslavljajo najodličnejša slavlja našega kralja in obitelji in naših narodnih praznikov. V proslavo rojstnega dne naše mile kraljice Marije je oficirski zbor priredil koncert, ki nam ostane v najlepšem spominu. V okusno, s slikami kralja in kraljice, ozaljšani Goetzovi dvorani, je soproga našega mestnega poveljnika g. polkovnika Mišodimoviča orisala življenje, značaj, ljudomilost in dobrosrčnost naše žlahtne kraljice, govor, ki ga je občinstvo z vzklikom kralju in kraljici in ob sviranju naše himne navdušeno pozdravilo. Seriozen koncert je izzval vsestransko priznanje. Naša ljuba znanka, gospa Pelikan-Brandl, je kot polnokrvna goslačinja, umetnica v svoji pristni muzikaliteti, obdarjeni s briljantno tehniko in subtilnim čustvo-vanjem predavala Wieniavskega »Sopmine na Mosko«, Ernstovo »Elegijo« in je fascinirala občinstvo s svojim ple-

menitim igranjem. Baritonist Arhipov in tenorist g. Ašič sta s svojim grlom in srcem izvalila glasove in lepote, vrednim slavnostnemu dnevu. Gosp. Frisch je spremljal na glasovirju Griegov A mol koncert, ne spremljal, on si je s svojo zrelo pianistično umetnostjo osvojil vsestransko priznanje občinstva. Pod taktirko g. kapelnika Herzoga sta krasno odmevali Griegova »Poklonitvena koraonica« in Berliozov »Rimski karneval«. Tudi spremljevalca na klavirju gospa Ašičeva in g. Plečity sta po svoji najboljši vesti in vednosti solista varno spremljevala.

Najodličnejša orkestralna točka je pa bila skladba Čajkovskega »Fatum«, ki je na občinstvo, neverjetno kot novost, globoko učinkovala. Naj se pri tej skladbi nekoliko pomudim. Čajkovskemu je odkazala svetovna kritika mesto med najsijajnejšimi skladatelji. Zbog njegove izvirne in močne iznajdljivosti in ker je umel tudi inozemcem provine ruske duše razumljivo slikati. Vsled tega je postala večina nebrojnih del Čajkovskega, ki vsebujejo vse vrste in načine njegovih kompozicij, last vsega sveta. Zagradi nas lirčna plat njegove glasbe, zna pa tudi brutalen Azilat biti. »Fatum« je zložen na besede Batjuškove:

Li veš, kaj rekel je
Zapuščajoč ta svet Melkizedek?
Kot rob si človek se rodil,
Kot rob boš ležal v grobu.
In smrt nemara te še vpraša:
Zakaj si hodil po dolini solz,
Zakaj trpel in preminol!

V tej pesnitvi se nam je Čajkovskij odkril kot filozof, kot mislec-glasbenik, kakoršnega ne pozna ves svet, kot vrstnik ruskih psihologov Dostojevskega, Tolstoja. Vodilni motiv, poln tuge in bolešti, poprimejo fagoti, nato plazi motiv od godala do pihala in trobila, da izpove vso ničnost življenja izčrpano. In to pretresljivo opisano preganjanje usode kriči iz instrumentov tako gorjupo, da ti gre v živčevje in mozeg. Ni svetlega žarka, nikake tolažbe. Gol si se rodil, gol zapuščas svet, in kaj je med tem, zakaj si trpel, te vprašujejo timpani in pa kontrabaši s svojim grozoto vzbujajočim pianisimom, prepričevalno, da končno vzklikneš: Da, sedaj vem, zakaj sem se rodil!

Vidite to, to je programatična glasba. Čajkovskij tuka na nas s svojim poetičnim programom sugestivno, da glasbeni utisi (seveda po skladateljevim subjektivnim vidikom) na nas učinkujejo s dramatično neubranljivo silo. Instrumentacija in vse, kar je z njo v zvezi odlikuje to skladbo: Tehnične posebnosti, kakor izpolnitve in poostreitev muzikaličnih sredstev izraževanja, toraj obogatene harmonike s stopnjevano hromatiko, polifonija, rafinirano barvanje orkestra in prelepa tematika.

To skladbo je dirigiral ruski dvorni svetnik g. Cebulevskij. Ves zraččen z orkestrom, prožet tragične lepote te umetnine, je njegovo elegantno dirigranje vzbudilo neslutljive energije v orkestru. Možno je objel skladbo v njeni celoti, dopovedal in dopovedoval je z očmi in gibi, da sam razume to bol skladatelja, da se je misel skladatelja njemu zarila v kri in meso rekoč: Sam doživljam to usodo. In ker je svoje misli in boli prenesel na ves orkestralni aparat, ki je vse te misli in bolešti občuteno reproduciral, je ravno ta po dirigentu in orkestru fino občutena točka prenesla svoje učinke na občinstvo s tako magično silo, kakoršne nima važen pri našem občinstvu. Čestitamo Cebulevskemu in orkestru.

Koncertu je prisostvoval korporativno oficirski zbor s vsemi polkovniki na čelu, zastopniki vseh uradov, korporacij in številno občinstvo. Vsem solistom, obema dirigentoma so bili poklonjeni venci.

Karl Schönherr: Otroška tragedija, drama v treh dejanjih. Ljudski oder vprizori to obče priljubljeno Schönherrjevo delo v nedeljo dne 14. t. m. ob pol 16. uri v Narodnem domu. Predprodaja vstopnic v trgovini ge. Zlate Brišnik. Slovenska ulica.

Slovenski obmejni koledar. Tisk »Panonija« v Gornji Radgoni je začela izdajati »Slovenski obmejni koledar«, ideja je dobra tudi z nacionalnega stališča. Prvi letnik, ki je pravkar izšel, vsebuje razen običajne koledarske vse-

bine več belestričnih in drugih prispevkov, deloma posvečenih obmejnimi zadevam in Prekmurju. Ineratni del je bogat in tvori nekaj pregled trgovine in obrti v pomurski pokrajini. Koledar je opremljen tudi s sliko kraljevega para.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/10.—1/11. ure
in ob četrkih od 1/19.—1/20. ure

Sokolstvo.

Češkoslovaško Sokolstvo v minulem letu.

O delu češkoslovaškega Sokolstva v letu 1922 so prinesli praški »Narodni Listy« sledeči pregled:

»Kakor je bilo l. 1920, jedro sokolskega dela vsesokolski zlet, l. 1921. pa izleti vseh čeških žup na razne strani Slovaške, tako je bilo v minulem letu najizrazitejše znamenje sokolskega dela izlet naraščaja in članstva ČOS (Česke Obce Sokolske) v Ljubljano. Vsem je še v svežem spominu, s kakim navdušenjem se je članstvo priglajalo; bilo je treba omejiti in skrajšati število priglajencev, da niso nastale težave s transportom in s prenočišči v Ljubljani; vsi vemo, kako odlično in slavno so tekmovali naši telovadci in odnesli zmago pred slovanskim svetom. S tem pa še nikakor ni izčrpana sokolska delavnost v letu 1922. Ljubljanskemu zletu smemo postaviti ob bok zlet v M. Ostravi in izlet sokolskih žup na Tješinsko. Tem zletom je treba pristeti še 15 župnih zletov dijaštva 6 župnih zletov naraščaja, 35 župnih zletov članstva, 5 župnih tekem in 4 ženske tekme.

Pri tej tehnični delavnosti pa se ni pozabilo tudi na notranje vzgojno delo. V ta namen so se vršile šole vaditeljev in vaditeljic ČOS izobraževalna šola ČOS, šola za funkcionarje, šola za voditelje dijakov, sestanki župnih voditeljev naraščaja, župnih načelnikov in načelnic, izobraževalcev in urednikov ter manjšinskih zaupnikov in delavcev.

Za počitniško potovanje so posamezne enote pripravile 122 prenočišč, namenjenih naraščaju; imeli smo sokolske kolonije za dijaštvo in naraščaj; s posebnim uspehom je priredila kolonija in tabore podbjelohorska župa.

Med največje uspehe izobraževalnega dela v lanskem letu štejemo proslavo stoletnice roistva sokolskega očeta Fügnerja. Ni bilo nam prijaznega lista, ki bi ne prinesel članka o življenju in pomenu Fügnerja, vsa župna glasila so počastila njegov spomin s krasnimi prispevki, v posameznih enotah so vrli Sokoli zbrali visoke zneske v dobrodelne namene Sokolstva in med sokolskim dijaštvom se je razpečalo 80.000 iztisov krasnega letaka o Fügnerju izpod peresa njegove slavne in ljubljene hčerke Renate Tyršove; vse Sokolstvo je prejele razkošno opremljeni Fügnerjev album, ki ga je izdala praško Sokolsko društvo, imati vseh drugih sokolskih društev. Če pristojemo k temu še druge sokolske publikacije, med njimi: Zbirko sokolskih predavanj (»Temelji sokolske misli«, »Zgodovina Sokolstva«, »Dežela, ena obitelj«, »Življenje v obitelji«, »Zgodovina ženske sokolske telovadbe«, »Uvod v sokolstvo«, »Prochazkovo Sokolsko pesmarico«, potem anketo o verstvu in socializmu z ozirom na Sokolstvo, priročnik za vzgojo sokolskega naraščaja, žepno izdajo Tyršovega članka »Naše naloge, smeri in cilji«, praktični priročnik za vaditelje, »Voditelja skozi Jugoslavijo«, Vaničkov »Na Slovaško« itd. — vidimo, da je imelo Sokolstvo tudi v literarnem oziru bogato žetev. Koliko bogastva lepih misli in vzpodbud pa leži v naših župnih vestnikih, katerih imamo skoraj že 40! Velik napredek opažamo tudi v osrednjih glasilih »Sokol« in »Vestnik sokolsky«. Slednji je bil spremenjen v tednik in izhaja v 35.000 izvodih. Škam je bil storjen dalekosežen korak naprej. Vsak teden bo šlo mednarod 35.000 izvodov sokolskega glasila, ki bo poglobljalo umevanje za sokolsko misel in izobraževalo njegove pristaje, odpirajoč njihovu duhu nova obzorja in nove miselne vzpodbude.

Tudi jugoslovensko Sokolstvo se veseli uspehov in napredka svojih češkoslovaških bratov in sester. Kedaj pa bomo mi tako daleč? Treba je, da gremo krepko in odločno po začrtani poti in uspehi nam je zagotovljen!

Predvsem pa bo naloga našega Sokolstva, da v letu 1923 poglobi in razširi sokolsko izobraževalno delo, kajti izobrazba najbolj razbija predsodke in utrjuje duhove. Brez temeljitega in smotrenega izobraževalnega dela ne bo moglo Sokolstvo orati na globoko.

o Sokolskega društva v Mariboru redni občni zbor se je preložil v svrhu nadaljevanja na torek, 16. t. m. ob 20. uri (8. uri) zvečer in se bo vršil v restavraciji (Kmetski sobi) Narodnega doma. Pozivamo vse članstvo na polnoštevilno udeležbo.

Izpred sodišča.

Poneverba in goljufija.

Enaindvajsetletni knjigovodja Ivan Seifrid iz Maribora, se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem radi hudodelstva goljufije, poneverbe in nevarne grožnje.

Seifrid je bil 10. julija l. l. sprejet pri tvrdki »Mara« v Mariboru v službo kot trgovski potnik. Kot tak je bil pooblaščen, sprejemati za tvrdko naročila, in pa imel pooblastila kasirati denar. V kratkem času se mu je posrečilo pregovoriti ravnateljstvo tvrdke, da mu kupi kolo, ki bi ga naj odslužil na lagoma s provizorijami. Kolo bi imelo ostati tako dolgo last tvrdke, dokler ga ne bi popolnoma odplačal. Ko pa je njegov dolg naraščal vsled predumov, ki jih je izvalil tvrdki v skupnem znesku 10.512 K na podlagi baš v to svrhu sestavljenih listin, zatrjuje, da ima pričakovati precejšnjo dobro imetje na provizoriji pri posameznih kupcih, se je ravnateljstvo začelo bati za kolo. Radi tega je poslalo svojega uslužbenca Hinka Menoeja po kole v Seifridovo stanovanje. Tam pa je Menoej izvedel, da je Seifrid kolo, ki je vredno 5800 K, že davno prodal.

Meseca septembra je imela tvrdka »Mara« dobaviti trgovcu Palmcu v Mariboru dva sode petroleja. Dobavila pa je le en sod, en sod pa je obljubila dobaviti za par dni. Še isti dan je prišel Seifrid k trgovcu Lampcu v Mariboru, kateremu je »Mara« svoje dni prodala tudi sod petroleja, in ga pregovoril, naj proda tvrdki nekaj petroleja nazaj. Lampcu, ki je menil, da tvrdka, najno rabi petrolej, ga je dal Seifridu za 3000 krom. Ta petrolej pa je Seifrid prodal še isti dan trgovcu Palmcu, denarja pa Lampcu ni dal. Šele na njegov pritisk je plačal 1200 K, ostanek pa je še danes dolžan.

Dne 7. novembra je tvrdka prodala Maksu Kaiser 42 kg bencina. Seifrid, ki je zato vedel, je izvalil v pisarni tvrdke račun za Kaiserja, češ, da mu ga bo osebno izročil. Nato je zahteval od Kaiserja poravnavo računa, saldiral račun, inkasiral denar v znesku 2940 K, ki pa ga je sam obdržal. Peter Dornik, ki je pri tvrdki »Mara« uslužben, je ovadil Seifrida radi nerednih kupcij ravnatelju Bremcu. Radi tega pa je Seifrid ovaditelju ponovno grozil, da ga ubije, kakor hitro ga dobi. Veledeh groženj je bil Dornik, ki je invalid, v strahu, da bo Seifrid svojo grožnjo tudi izvršil.

Obdolženec, ki prizna, da je kolo prodal, trdi, da je za isto plačal že 4192 K, ostanek pa, da je krit, ker ima od tvrdke tirjati na provizijah okoli 19.000 K. To pa se je izkazalo kot neresnično. Denar pa, ki ga je prejel od Kaiserja, pravi, da ga je pozabil na stranišču Vlahovičeve gostilne. Napravil je tudi radi tega ovadbo pri policiji. Poizvedbe pa so dognale, da je njegova ovadba fingirana. Nadalje se zagovarja, da je od Palmca sprejeti denar izročil Lampcu, a da res dolguje zadnjemu 1800 K, ki pa bi mu jih Lampcu posodil. Tudi ta zagovor se je izkazal kot popolnoma neresničen. Da bi grozil Dorniku z umorom, taji osumljenec.

Sodba se glasi na 6 mesecev težke ječe.

Okradla tovarišice.

Šestnajstletna viničarijeva hčer Marija Viher v Lažerspergu, je bila nekaj dni v sredini novembra l. l. zaposlena v kavarni »Drava« v Mariboru. Dne 17. novembra pa je zapustila skrivoma in brez odpovedi svojo službo. Pri tej priliki je ukradla svojima sošluzkinjama in sicer Franciški Kavčič eno žensko obleko, ženski plašč, par nizkih čevljev eno srajco, ženski telovnik, spodnje hlače in spodnje krilo, Ani Rakun pa predpasnik. — Sodišče jo je obsodilo na tri tedne težke ječe.

Iz življenja in sveta.

Amerikanec, ki je kupoval Belgijo.

Nedavno je umrl ameriški milijonar John Vanamaber, ki je zapustil za dvajset milijard dolarjev premoženja. Možno je obogatel na preprost način. Sirodom Amerike je snoval trgovine, kjer se je dobivalo vse, kar je človeku treba in sicer vedno po enakih cenah. Prvi dan svojega kupčevanja je imel 24 dolarjev in 67 centov dohodkov, 67 centov je dal v rezervno, 24 dolarjev pa je izdal za reklamo. L. 1915. je stavil nemški vladi popolnoma resno ponudbo, da ji odkupi Belgijo, ki so jo Nemci zasedli in je obljubil, da kupnino takoj izplača v gotovini. Nemci so takrat seveda odbili Amerikančevo ponudbo; če bi pa ne bili tako trdno prepričani o svoji zmagi, bogve, ali bi ne prodali Belgije bogatemu stricu z onstran morja.

Usoda ruskih plemičev.

Ruski plemenitaši so bili nekoč močnejši gospodje. Imeli so vsega, kar jim je pozelelo srce: premoženja, denarja, časti. Danes se je svet za nje temeljito izpremenil. Revolucija jih je poglajala daleč po svetu; komaj so mogli vzeti s seboj dragulje in zlato, mnogi še tega ne. Tudi te zaloge so se polagoma izčrpele in danes morajo skrbeti, da se preživijo kot se preživljajo drugi ljudje: z osebnim delom. Pa tudi v tem oziru ne gre tako lahko, zakaj v tujini je težko dobiti primerne dela. Vsak si pomaga kakor more in zna. Mnogi kneževski in grofovski sinovski sinovi so se oprijeli celo nižjega dela; v Atenah je neki knez šofer, kneževske hčeri pa so natakarike. Boljše je onim, ki so umetniško nadarjeni: ti prirejajo koncerte ali slikajo slike in si tako služijo kruh, včasih tudi — slavo. Mnogo ruskih plemenitašev živi v Parizu. Nedavno je nekoliko knezov in kneginj osnovalo društvo, ki bo prirejalo predstave v nekem zabavnem lokalu. Na čelu tega društva je sin slovitega ruskega pisatelja grofa Tolstoja, grof Mihajlo Tolstoj, ki umetniško igra na klavirju. — Njegov oče je sodil, da bo tudi Mihajl postal pisatelj, ali ta se je odpovedal pisateljevanju, dasi je pokazal mnogo talenta. Pravi, da noče skaziti nesmrtnega imena svojega očeta. Ker pa tudi mora živeti in prehraniti ženo in 7 otrok, je sklenil, da se bo preživljal s igranjem na klavir. Pariško občinstvo rado poseja ruske prireditve, ker so zanimive in originalne. Najsi so bili ruski plemenitaši taki ali taki, mnogo jih je, ki si niso zaslužili te usode in so s čisto človeškega stališča vredni pomilovanja. Današnji svet pa seveda ne vpraša za to; kdor hoče živeti, se mora trdo boriti, ali pa izgine.

Koliko stane Nemčijo okupacija?

Znano je, da so francoske in angleške čete zasedle del nemškega ozemlja ob Renu, da prisilijo Nemčijo k plačevanju vojne odškodnine. Štroke za to čete mora plačevati Nemčija sama. — Nemško uradno glasilo »Wirtschaft und Statistik« dokazuje, da je vzdrževanje teh čet stalo doslej 3.600 milijonov zlatih mark in 39 milijard papirnatih mark več kot je iznašala celokupna vojna odškodnina, ki jo je Nemčija l. 1871. prejela od Nemčije. Plače članov antantne reparacijske komisije, ki stalno deluje v Nemčiji, iznašajo več kakor plače vseh 90.000 upravnih uradnikov nemške centralne vlade. Za stanovanje in prehrano čet izda Nemčija več kot 1.600.000 za delo neaposobnih invalidov. Če je predsednik kontrolne komisije Anglež, dobiva od Nemčije 78.600.000 mark letne plače; prosti angleški vojak, ki je dodeljen komisiji kot sluga, dobi 5 milijonov

mark na leto, približno za poldrug milijon več kot šef nemške centralne vlade in dvakrat več kot nemški minister. Da, dobra valuta!... (Ti stroški se bodo sedaj še zvišali, ker so Francozi zasedli še večji del nemškega ozemlja.)

Zanimivosti.

Najlepša Američanka. - Venera pred sodiščem.

Amerikanci imajo včasih ideje, ki se nam, navadnim in ozkorsrčnim Evropejcem zde prav čudne in nedostojne. Tako so si nedavno izmislili, da bi poiskali najlepšo Američanko. Razpisali so nagrado 10.000 dolarjev, (za naše pojme prav tedno vsoto) za najlepšo žensko. Da pa razsodišče ne bi nasledilo kakšne prefriganki, so določili, da mora služiti za predpodožbo kip Venera, ki predstavlja najboljšo žensko. Nagrada se bo prisodilo oni, ki bo najbolj podobna temu kipu. Seveda so morale vse lepote, ki so se potegovala za to nagrado predstaviti razsodišču v Evinem kostumu. Da pa si ne bo kdo preveč domišljeval, bodi povedano, da je bil ta prostor strogo zaprt in so imeli pristop samo sodniki, ki so merili dolžine in širine ter jih primerjali z oblikami Venera. Kljub tem, za nas v Evropi precej nepojmljivim pogojem pa je imelo razsodišče obilo posla. Pred vrati dvorane, kjer so se tekmovalke predstavljale, se je kar trlo mladega ženskega sveta. Končno se je prisodilo nagrado 18-letni Dorothy Knap. To pa je neko miss Annie Myat silno užalilo. Prepričana, da je ona Veneri najbolj podobna, je trdila, da je razsodišče postopalo pristransko. Končno je hotela zadobiti zadoščenje ter je pri sodišču tožila za odškodnino. Zatrjuje namreč, da je vsled neuspeha pri natečaju trpela škodo, ker je to zmanjšalo njen ugled ter poslabšalo šance za zmago. Vrh vsega pa je radi tega ukinjena pogodba, ki jo je sklenila z nekim gledališčem za slučaj, da bo proglašena za najlepšo Američanko. Za vse to zahteva 100.000 dolarjev ali krog 10 milijonov kron odškodnine. Izjavila je, da je pri-

pravljen nastopiti pred sodiščem dokaz resnice in sodnikom predložiti svojo lepoto. Kako bo iztekla sodba, je težko reči, kajti ženske, posebno pa v Ameriki, so vsega zmogljive.

Nepismeni nimajo volilne pravice.

Da ne bo kdo mislil, da velja to mogoče za prihodnje volitve pri nas, bodi takoj v začetku povedano, da velja ta zakon samo za Ameriko; pri nas bi to zadelo preveliko število volilcev, ker imamo, kakor trde statističarji, nad 25% analphabetov. V Ameriki je seveda drugače. Tam gledajo bolj na šole, kakor pa na cerkve; zato zna torej tudi vsakdo pisati in čitati. Po novem ameriškem volilnem zakonu pa še ni dovolj, da zna človek pisati in čitati le v svojem materinem jeziku, temveč se zahteva od vsakega volilca, da mora znati pisati in čitati v angleščini. Da se ne more nikdo zlagati, mora vsak volilec pred volilno komisijo prečitati kak odstavek iz ameriške ustave in potem kratko o tem napisati par besed. Kdor tega ne zmore, nima volilne pravice. Tako delajo v Ameriki, kateri se vendar ne more očitati, da je nazadnjaška, temveč jo vedno postavljajo drugim za vzgled. Kako bi neki bilo, če bi pri nas imeli tak volilni zakon...

Brzobjavna poročila

Nemčija protestira proti zasedbi.

Rim, 12. januarja. (Izvirno.) Nemški poslanik je predal včeraj italijanski vladi noto nemške vlade, v kateri protestira proti zasedbi nemškega ozemlja po francoskih in belgijskih četah.

Pariz, 12. januarja. (Izvirno.) »Agence Havas« poroča iz Washingtona: Francoski poslanik je obvestil državni departement o francoski akciji ter je imel daljši razgovor z državnim tajnikom Hughesom.

Vprašanje nemškega premoga.

Essen, 12. januarja. (Izvirno.) Glasom poročila lista »Vorwärts« so Francozi

zasedli doslej nad 50% vseli rudnikov v Porenju in Westfalskem.

Düsseldorf, 12. januarja. (Izvirno.) Nemška državna promogovna komisija je izjavila, da ne more več dobavljati premoga na račun reparacij. Francoski in belgijski komisar sta vsled tega obvestila francosko-belgijsko premogovno komisijo, da je ta odlok nemške premogovne komisije neveljaven, ker ni odobren od medzavezniške porenske komisije. Oni funkcionarji, ki bi kljub temu izvrševali odlok nemške premogovne komisije bodo najstrožje kaznovani.

Vpoklic letnika 1902 v Italiji.

Rim, 12. jan. (Izvirno.) Vojno ministrstvo je vpoklicalo vse italijanske pripadnike letnika 1902, ki prebivajo v evropskih državah izvzemši Rusijo v vojaško službo.

Angleško-ameriška konferenca.

Washington, 12. jan. (Izvirno.) Angleško-ameriška konferenca za konsolidacijo angleških dolgov se je sporazumela na a conto plačila, v taki višini, da ne more vplivati kvarno na mednarodni denarni trg.

Stališče Amerike nespremenjeno.

Washington, 12. jan. (Izvirno.) V vladnih krogih se zatrjuje, da ameriška vlada ne bo odgovorila na protestno noto nemške vlade radi zasedbe rurskega ozemlja.

Ukinjenje vizumov v Italiji.

Rim, 12. jan. (Izvirno.) Glasom časopisnih vesti bodo v Italiji s 15. januarjem ukinjeni potni vizumi. Med Italijo in Francijo na ostanejo še dalje v veljavi sedanje določbe glede potnih listov.

Reparacijska komisija bo razpravljala o moratoriju.

Pariz, 12. jan. (Izvirno.) Reparacijska komisija bo jutri razpravljala o prošnji Nemčije za moratorij ter o francoskem predlogu, ki predvideva enoletni moratorij pod sledečimi pogoji: stabilizacija marke, kontrola nemških finan- ter zaplomba garancij za slučaj.

da Nemčija ne izpolni svojih obveznosti.

Pariz, 12. januarja. (Izvirno.) Francoski krogi so mnenja, da je treba pustiti reparacijski komisiji dovolj časa za študij nemškega moratorija. Barthou bo jutri predlagal reparacijski komisiji, naj preloži za dne 15. t. m. določeno sejo do 30. januarja.

Rim, 12. januarja. (Izvirno.) Za moratorij, ki bo dovoljen, bo morala Nemčija prodati razne garancije. Celokupna vsota garancij se ceni na 400 milijonov; k temu pa pride še dobava premoga in lesa, ki se ceni tudi na okroglo 400 milijonov.

Poincare pravi, da zasedba nima militarnega značaja.

Pariz, 11. januarja. (Izvirno.) Pri svojih izjavah v zbornici je povdarjal Poincare, da francoska akcija nima tarističnega značaja. Njen namen obstoja v tem, da zasigura izvršitev naloge inženjerjev. Mi nečemo, da Nemčija obuboža, hočemo le eno, kar nam gre in kar Nemčija lahko izpolni, predvsem dobavo premoga in lesa, da lahko nato pričnemo z finančno sanacijo. Mi smo vedno pripravljeni, da se pogajamo z Nemčijo in jo bomo vedno podpirali, če bo šlo za zunanje posojilo Nemčiji.

BORZA.

Curiah, 13. jan. (Izvirno.) Predborza: Pariz 37.10, Beograd 5.30, London 24.74, Berlin 0.05 ena osminka, Praga 15.20, Italija 26.30, Newyork 528 sedem osmink, Dunaj 0.0075, žigosane krome 0.0076, Budimpešta 0.205, Varšava 0.025, Sofija 3.50, Bukarešta 3.—.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.
(Dolje.)

(113)

Ethelina obleka je bila kaj dragocenega. Raznetila je domiselnost trojice v Newyorku proučujočih oblačilnih umetnikov. Bila je iz srebrne vezene in obšita s hermelinom. Ethelin vrat in tilnik je uveljavljala, da se je divilo vsako oko. V laseh je Ethel imela perianico iz čaplinih peres in iskreno spono z briljanti.

Bila sta sama. Zakaj Ethel je uspela Lloyd uveriti, da ni videti nič kaj zdrav, in ga, čeprav je bil za na koncert že obleden, v zadnjem tipu pripravila do tega, da je ostal doma. Rekla mu je »my dear little dad and na« ter »my honey-father«, pa je bil Lloyd v slepi svoji duševni ves srečen in je tri ure čakal v stolu, da pride Ethel.

Ethel je hotela, da bi jo videli z Allonom samo, in je hotela, da bodi loža razsvetljena. Med odmorom so se v ložo upirala vsa gledala in so se slišali vzkliki: »Mac Allan! — Mac Allan! — Mac Allan!«

Allanov sijaj je zablesel iznova, brž ko se je pokazal zraven milijarderke. Osramočen se je umaknil v ložno notrino.

A Ethel se je obrnila k njemu z intimnim smehljajem, ki ga ni bilo moči napak razumeti, potem pa se je nagnila čez ložo naslon, kazala lepe svoje zobe in lep svoj nasmešek ter žela zlato klasje triuma.

Allan je moral napenjati vse moči, da je bil vsemu temu kos. Domislil se je večera, ko je z Maudjo sedel v loži nasprotni in čakal, da ga Lloyd pozove k sebi. Razločno je v spominu zagledal prosojno rožnato Maudino ušesce in od vneme zardela lica, sanjavi pogled, ki ga je uprla predse. In prav tako razločno se je spomnil Ethelinega glasu, s katerim je rekla, ko mu je prvič dala roko: »How do you do, Mr. Allan?« Pa se je v mislih vprašal: »Ali bi rad, da bi Lloyd tokrat ne bil prišel in da bi se graditev predora nikdar ne začela?« — In se je zgrozil nad samim seboj, ko mu je srce odgovorilo: »Ne!« — Tudi za Maudjo in Editho svoje tvornje ne bi dal.

Že naslednjega dne so se predorski vrednostni papirji podražili za sedem odstotkov! Nekaj dnevnika se je drznil zjutraj priobčiti vest, da se Ethel Lloyd drugi mesec z Macom Allanom zaroči.

Opoldne je drug dnevnik priobčil Ethelino izjavo, da je ta vest neresnična.

Miss Lloyd je izjavljala: »Kdor je to razglasil, je največji lažnik sveta. Macu Allanu sem dobra prijateljica. To je resnica in mi je v ponos.«

Toda novinarji so prežali. Črez nekoliko tednov je šla po dnevnikih z léhko umljivimi namigi začinjena vest, da se je Mac Allan zopet preselil v Newyork.

To je bilo res, a ni bilo v nikaki zvezi z Allonom. Odnosati do Ethele Lloyd. Allan se je nastanil v poslopju predorske postaje hobokenske. To poslopje se ni bilo povsem dogotovljeno in se je gradilo po načrtih Hobbyjevih. Bilo je sklad trideset nadstropij visokega, petdeset oken dolgega srednjega poslopja ter po deset oken širokih dvajset in pet nadstropij visokih obstranskih stolpov. Srednje poslopje in oba stolpa so bili zgrajeni na kolosatih oblokih, pod katerimi se je prišlo naravnost v prekrito postajnico. Stoba in široko srednjo stavbo sta vezala po dva mostova. Za spremembo naj bi bile na strehah te stavbe stebrenice, zračne arkade na vrhustrešnih vrtovih.

Poslopje je bilo izgotovljeno do šestega nadstropja — in zgoraj sta bila izdelana trideseto in dvajset deveto. Vmes je štrlelo vse vprek železno konstrukcijsko navzkrižje, po katerem so za dne kobalili, vzpenjali se in klepali majceni, majceni človečki.

Allan je stanoval v prvem nadstropju, prav nad postajničnim velikim srednjim oblokom. Svojo delavnico je umestil v veliki restavratski dvorani, ker je bil od tod diven razgled po Hudsonu in po newyorškem obmornju.

Ethel si ni mogla kaj, da ne bi nekoliko pripomogla k lepšavi neprijazne velikanske dvorane, ki je neopremljena bila tako pusta, da bi se v njej vsakogar morala lotiti otožnost. Dala je iz svojih massachusettskih rastlinjakov pripeleti cele vozove sobnih rastlin. Sama je na svojem avtomobilu pritovala obilne zvčke preprog.

Allanova vnajost ji ni bila prav nič po volji. Njegova polt je bila prstena in nezdrava. Sivel je naglo. Spal je slabo in jedel malo.

Ethel mu je poslala enega izmed očetovih kuharjev, francoskega umetnika, ki je umel po videzu spoznati, kakšnega jela je temu in onemu treba. Nadalje mu je povedala, da mu ničesar ni tako zelo treba kakor svežega zraka, ker so mu rovi kri otrovali. Ne da bi ga kdaj vprašala, ali mu je prav, ali ni, se je pripeljala vsak dan točno ob šestih na svojem ko slonova kost rumenem caru in je Allana potem izprevažala natančno eno uro. Allan je pustil, naj z njim ravna po svoji volji. Ko sta se vozila, nekaterikrat ves čas nista izpregovorila nobene besede.

Vest o skorajšnji zaroči se je po dnevnikih zopet pojavljala. Posledica je bila ta da so se sindikatski vrednostni papirji jeli podraževati. (Lloyd jih je bil prav na tistem dal nakupiti za deset milijonov dolarjev, ko so bile delnice malone zastonj, in je že sedaj služil mnogo, mnogo denarja!)

Vrednost papirjev težke industrije se je jela večati. V vsem — v najneznatnejšem — se je kazalo boljšanje. Golo dejstvo, da se Ethelin car vsak dan ob šestih ustavi pred postajničnim poslopjem v Hobokenu, je vplivalo na svetovno borso.

(Dolje prihodnjic.)

Mala oznanila.

Trgovski vajenec se takoj sprejme pri tvrdki Franjo Resnik, Maribor-Krčevina. 87

Postrežkinja za par ur na dan se išče za takoj. Krekova ulica 16-I. 77

Mesečna soba v posebnim vhodom, v sredini mesta, se takoj odda. Iz opravičenega vroka se zahteva 500 D na grade. Ponudbe na upravo pod »Soba«. 75

Dobro ohranjen štedilnik se takoj po ugodni ceni prodaja. Kje, se izve v Gvellični ulici št. 23-III. 76

Delavci se sprejmejo na hrano pri hišnici v Gosposki ulici št. 23. 78

Dve lepo meblirani sobi v bližini carine se oddajo. Pri- sojna ulica 2, Meljski breg za vilo Alvis. 79

Zamenjam lepo stanovanje, obstoječe iz ene sobe in kuhinje za dve sobi ali enako. Wilsonova ulica 11, levo. 84

Vrt in stavbišče, skupaj čez 8000 m², v mestu ne daleč od sredine, po ugodni ceni na prodaj. Ponudbe pod »Vrt 3600« na upravo. 65

Na prodaj! Gostilna na dobrem mestu, z večjimi hišami, vrtom i. t. d. 80

Lepo gosposko posestvo v bližini mesta. 81

Trgovske hiše i. t. d. 82

Realitetna pisarna »Rapid«, Maribor, Gosposka ulica 28. 83

Pritlična hiša, v dokrem- etu, z lepim vrtom za zele- njavo ter 2 in pol-orani sem- ljišča, se takoj prodaja. Spodaj Hajdin 67 pri Pajzu. 70 2-2

Novi moderni kredenci se jedilno sobo se prodaja za Din. 2000.—. Aleksandrova c. 203, mizarstvo. 63 2-2

Prodaja se po ceni popolnoma nova, nerabljena spalnica iz trdega lesa. Ogleda se od 14. do 16. ure v Vrazovi ulici 3. III. nadst., vrata 8. 62 2-2

Prodaja se kompletna spalnica in kuhinja. Kje, pove upravn- 57 2-2

Novi fina modna obleka se po ceni prodaja. Zrinjaka trg št. 6, soba 1. 64

Družinska hiša z veliko njivo in gospodarskim poslopjem se prodaja. Poizvo se pri Caf, Ma- rija Brezje št. 66 pri Mari- born. 62 2-2

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrež- ba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Svinjska mast, garantirano prvovrstna, soljeno slanino od debelih srbskih prašičev prodaja tvrdka D. S. Marković, Beograd, zastopnik za Slove- nije: Božidar Jevanović, Ma- riber, Aleksandrova cesta 55. 2578

ARKO COGNAC MEDICINAL

Danas u subotu 13. januara na
pravoslavni
Silvestrov večer
priredjuje **VELIKA KAVARNA**
elitni koncerat

sa pojačanim orkestrom. — Specialni program
- slovenskih kompozicija. -

U nedelju posilje podne u **KLUB-BARU**
SHIMMY DERBY. 83

KAVARNA FRANKOPAN.

Danes v nedeljo, dne 14. januarja 1923 popoldne

glasovirni koncert
pri **FIVE O' CLOCK TEA.**

Začetek ob 15. uri. — 13. in 14. januarja je po-
daljšana policijska ura do 1. ure. — Cene se ne
povišajo. — 81 —: Za obilen obisk se priporoča
IVAN KOKOL.

Grajska klet v Mariboru.

V soboto, dne 13. t. m. ob priliki zaključka
pravoslavnega leta

otvoreno

do 1. ure po polnoči. 73

Žage in stroje za obdelovanje lesa

vsake vrste, s tečaji na kroglice
(Kugellager) razpošilja takoj iz
jugoslov. skladišča prvovrstne ka-
kovosti in po najnižjih tovar-
niških cenah. Tovarna strojev
10-1 2305

Welker-Werke
Wien XIII., Breitenseestraße 56
Zastopniki se iščejo!

NEMA PROVALNIKA KOJI BI PROBIO
VIDAKOVIČEV ČELIČNI KAPAK, NITI
IMA SUNCA KOJE BI PRODRLO KROZ
VIDAKOVIČEVE
SPECIJALNE
ZASTORE!

PRVA JUGOSLAVENSKA
TVORNICA ŽALUZIJA,
ROLETA, DRYENIH I ČELIČNIH
KAPAKA I SUNCANIH ZASTORA
G. SKRBIČ
POSREDOVNIK
BRACA VIDAKOVIČ
ZAGREB
ULICA 40.
OSNOVANA
1889 GOD.
TELEFON:
POSLOVNICA 4-22
TRGOVNICA 23-19

Grajska klet v Mariboru.

V nedeljo, dne 14. januarja 1923 na dan
pravoslavnega novega leta

KONCERT

ob 20. uri. Vstopnina 2 Dinara. 74

KONKURENCA MODERNIH PLESOV

SHIMMY DERBY v nedeljo popoldne pri

FIVE O' CLOCK TEA v KLUB-BARU. —

Med pavzo predvajata moderne ple-
se gospod in gđona PEČNIK. 82

Redne prekomorske zveze
iz Bremen preko Southampton, Cherbourg
v New-York s krasnimi zelo udobnimi
amerikanskimi državnimi parobrodi
družbe UNITED STATES LINES.

Parniki odplovejo sledeče:
President Roosevelt . 17. jan. 28. febr.
America 7. febr. 11. april
President Harding . . 14. febr. 21. marca
George Washington . 21. febr. 28. marca
Southampton in Cherbourg 1 dan pozneje

UNITED STATES LINES
Beograd, Travnička ulica 1
In vse pomembne poštne pisarne.
Zahtevajte cenike in paroplovni red št. 148

Ciglarskog majstora

za akordni ručni posao traži se za 2 ciglane
U BJELOVAR.
Ponude sa svjedodžbama valja slati u Bjelovar,
poštanski pretnac br. 11. — — — — 86

Podpirajte slovenske tvrdke!

Želim kupiti
ter prosim ponudbe za
kompletno napravo
električne centrale,
dva dinamo stroja

65 do 70 kilovatov, 22 voltov (enakomerni
tok — za prispojiti) in notranje dele brez
stroja za pogon. — — — — 66

Ing. F. A. Schupich, paromlin. Našice.

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti viagi i mrazi!

Perilo, 2595 78-9

klobuke

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno
in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

AMERIKANSKI
in angleški
Singer šivalni stroji

Singer igle
in
sodomešni
del.
Lastne
mekanična
delavnica.

Singer ogle,
nit, svila itd.
—
Prodaja
na
obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New York.
Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Marulićeva 5.

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica šte. 2,
Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelo-
var, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana,
Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Pod-
gorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Velen-
je, Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Štip. 341

Zastopstvo so v vseh večjih mestih.

Prva slovenska pekarna
Anton Strausgittl
dediči
v Mariboru

Kupimo vsakovrsten
stavbeni les
kakor tudi deske, kole,
drva in oglje. Ponudbe
na Toth d. d., Bačka To-
pola. 42 3-3

se priporoča cenj. občinstvu za
najokusnejši rženi, beli in mleč-
ni kruh ter najfiniješ pečivo
za čaj in kavo. 2501

Vse vrste perila za gospode in
dame, kakor

srajce,
hlače
pyjame
opreme za ne-
veste, otroško

perilo, kom-
binacija itd.
Izdeluje po naj-
nižjih dnevnih
cenah

Ljudmila Lackner
MARIBOR, Koroška cesta št. 31.

Agraria, družba z o. z. v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 26

kupuje:

po dnevnih cenah orehe in
fižol.

prodaja:

čebulo, krompir in jabolka po
najnižjih cenah.

Išče se

posojilo
200.000 dinarjev

proti pupilarno-varnem zavarovanju in visokemu
obrestovanju. — Pojasnila daje notarska pisarna,
Aleksandrova cesta šte. 14. — — — — 85